

Nº 15956

REGISTRO DEL ESTADO CIVIL

CERTIFICADO DE NACIMIENTO

ARO 124...

CERTIFICO: Que en el Registro tom. 11 de nacimiento del
año mil novecientos sesenta y siete
correspondiente a la Oficina de la Primera Sección
número 5558 y al folio 374 se halla inscrita la partida de
Nacimiento de Lucía
nacido el día seis de Febrero
del año mil novecientos treinta y dos
a las doce horas.

Labróse el acta original de referencia por declaración de Don Constantino Camarero
en fecha quince de Marzo

de mil novecientos sesenta y siete
Lugar de Nacimiento Asunción

Hijo legítimo

De Don Guillermo Minichis Paraguayo

y de Doña Lucía Treidson Paraguaya

Abuelos paternos { Don ignorado
Doña ignorada

Abuelos maternos { Don ignorado
Doña ignorada

DOY FE: QUE así resulta de la partida expresada y de su nota marginal y en mi
carácter de Jefe de la Primera Sección del Registro del
Estado Civil, expido el presente certificado, a petición de parte interesada en Asunción
de Paraguay a los quince del mes de Marzo
del año mil novecientos sesenta y siete

(Firma)

CERTIFICADO de nacimiento expedido en sellado N.º 15956 A del año 1947 en el Registro Civil de la Primera Sección año 1947 bajo el acta 555 folio 374 de la Asamblea de 1947 de 1947 Estado =
 Bella Winicki no vale.

A. Sandoz, Pinto

[Signature]

MINISTERIO DEL INTERIOR

MINISTERIO DEL INTERIOR

תעודת לידה (ספרדית. תורגמה ע"י נורה גאון)

משנה 1947

תעודת לידה של LIDIA

נולדה ביום שני 23 בפברואר 1932 בשעה שתיים עשרה.

החותם Constantino Lamana בתאריך 15 במרץ 1947

מקום לידה Hohenau

בת של האדון Gregorio Winicki פרגוואי

ושל הגברת Frida Freidson פרגוואית

שמות הסבים מצד האבא - לא ידועים

שמות הסבים מצד האמא - לא ידועים

נחתם ב-Asuncion (בירת פרגוואי) ב-15 במרץ 1947

חתימה

6 2.-
DOS GUARANIES

MINISTERIO DEL INTERIOR Y JUSTICIA

Y JUSTICIA

Certifico que es auténtica la firma que dice

Félix Amado Benítez
Director General del Registro del
Estado Civil

Asunción, Marzo 15 de 1947

Guillermo Javier Delgado

RELACIONES EXTERIORES

MINISTERIO DE RELACIONES EXTERIORES

Certifico que es auténtica la firma que
empareja a
Amanda Barreiro Velázquez
h. a. Director de Justicia del Minis-
terio del Interior, Justicia y Trabajo
Asunción, 15 de Marzo de 1947

Liliana López Caluza

RELACIONES EXTERIORES

INTERIOR Y JUSTICIA

תעודת לידה שהוצאה בפרגוואי ביום 15/3/1947 עבור

לידיה ויניצקי (Lidia Winicki), בתם של גרגוריו ויניצקו

ושל פרידה פרידסון. מקור, ספרדית (דפוס וכתב יד),

עמוד אחד

5 13

תעודת מסע
LAISSEZ-PASSER

משרד העליה

MINISTÈRE DE L'IMMIGRATION

מדינת ישראל
ETAT D'ISRAEL

N° AR 639/50

1/3 BE

CE DOCUMENT N'EST VALABLE QUE
POUR LE SEUL VOYAGE A DESTINATION
D'ISRAELתעודה זו יפה אך ורק לעליה
למדינת ישראל

NOM WINICKA Lila השם לילי ויניקה לילה

NATIONALITÉ sans נתינות מחוסרת

PROFESSION agriculteur משותף חקלאי

LIEU DE NAISSANCE Grodno (Pologne) מקום הולדה

DATE DE NAISSANCE 23 Decembre 1932 תאריך הולדה

ETAT CIVIL célibataire מצב משפחתי רווקה

RÉSIDENCE Buenos Ayres מקום מגורים בואנוס איירס

TAILLE moyenne קומתה בינונית

COULEUR DES YEUX bleu צבע העינים כחול

COULEUR DES CHEVEUX chatain צבע השער חום

SIGNES PARTICULIERS sans סימני הזכר מיוחדים אין

Blakmich
Signature התיסה

LA VALIDITÉ DE CE DOCUMENT EXPIRE LE 2 JUIN 1950 תקף תעודה זו נגמר ב

DELIVRÉ A Buenos Ayres ניתנה ב בואנוס איירס

DATE 2 Février 1950 תאריך 20 בשבט ה'תש"י

כֶּסֶם שֶׁן הַעֲלִיָּה
POUR LE MINISTRE D'IMMIGRATION

CE DOCUMENT NE CONSTITUE PAS UNE
PREUVE DE LA NATIONALITE DE SON
PORTEUR

תעודה זו אינה משמשת כהוכחה
בנוגע לנתינות

מדינת ישראל - מעור הנתיב
 ETAT D'ISRAEL - Ministère de l'Immigration

VISA D'ENTRÉE - כניסה

No. AR 684/50

Categorie *touristique*

Nom *WINICKA*

Nombre de personnes *1*

Valable pour un seul voyage / plusieurs voyages

Buenos Aires Place

1950 Date

סניף ישראל - מעור הנתיב
 Section Contrôle Frontalier
 ישרון קבלת עורכה במדינת ישראל
 16246
 מילד

*אנחנו חושבים על
 10/10
 20/10*

REPUBBLICA ITALIANA
 CONSOLATO GENERALE IN BUENOS AIRES

certificato n° 2791
 IL PRESENTE *passaporto* n° AR. 684/50
 APPARTIENE AL *signor* WINICKA

VALIDO PER UN ~~viaggio~~ *senza scalo*
per recarsi a Haifa

L'INGRESSO IN ITALIA DOVRÀ EFFETTUARSI NON
 OLTRE IL 20.7.1950

MOTIVO DEL VIAGGIO: *turistico*
 DATA DI SCADENZA: 2.7.1950

IL CONSOLARE GENERALE

P. Porcini

n° Pers. n° 1555
 15. - *4/11/50*

תעודת מסע על שם לילה ויניצקה שהוצאה על ידי

הקונסוליה הישראלית בבואנוס איירס (Buenos Aires)

ביום 2/2/1950, עם אישור מעבר באיטליה. על

התעודה מופיעה חותמת הגעה לישראל מיום

23/5/1950.

מקור, עברית וספרדית (דפוס וכתב יד), שני עמודים

№ - 85544

מדינת ישראל - משרד הרתות

תעודת נשואין

האשה	הבעל	פרטים אישיים
וינצקה	הונדרט	הזוג שם המשפחה
לילה	אמיל	השמות הפרטיים
יהודיה	יהודי בנו / לבנו / ישראל	העדה (הדת) (מתוך את המיותר)
1932	1924	תאריך הלידה
חקלאית	חקלאי	משלוח היד הנוכחי
משמר-הנגב	לוחמי-הגיטאוח	מקום המגורים לפני הנשואין
ד / 163046	א / 66787	מס' תעודת הזהות
וינצקה גוטליב	הונדרט צבי	ההורים שם המשפחה והשנות הפרטיים של האב
" שרה	" חיה-שרה	שם המשפחה והשמות הפרטיים של האם
ארגנטינה	נפטר	מקום מגוריו של האב
נפטרה	נפטרה	מקום מגוריה של האם
חרשחן		משלוח ידו של האב
		משלוח ידה של האם
ב' לפינת דוד חרשחן	א' וינגרוב עקיבא חקלאי	העדים שם המשפחה והשמות הפרטיים משלוח היד

הריני מאשר בזה, כי הנשואין של הזוג הנ"ל
נערכו ב... 2.10.56 (מקום החופה)

ביום... כ"ז לחודש... תשי"ז
(מקום הרבנות) 2.10.56

ונרשמו בלשכת הרבנות ב...
(מקום הרבנות)

.....
חתימת הרב המוסמך

תעודת הנישואין של לילה ויניצקה ושל אמיל הונדרט,

שהוצאה על ידי הרבנות בנהריה ביום 2/10/1956.

העתק, עברית (דפוס), עמוד אחד

כרטיס חבר

מפלגת
העבודה
הישראלית

0163046

לילה

הונדרט

מס' ת.ז.

שם פרטי

שם משפחה

לוחמי הגיטאות

0864725

סניף/מחוז

מס' פניס חבר

מוזכיר המפלגה

5a

מתוך אמנת היסוד של מפלגת העבודה הישראלית

מתוך הכרה, שתנועת העבודה העברית בא"י הינה מאוחדת במגמתה ההיסטורית לריכוז העם היהודי בארצו ולכינון חברת עובדים חפשית במדינת-ישראל עצמאית, ועם תחילתה של תקופה חדשה בחיי העם והמדינה, — מוקם בזה איחודם של פועלי ישראל, ע"י מפלגת פועלי א"י (מפא"י), אחדות העבודה — פועלי ציון ורשימת פועלי ישראל (רפ"י).

הגוף המאוחד ייקרא: מפלגת העבודה הישראלית.
מפלגת העבודה הישראלית תעמוד לשירות העם, המדינה וציבור העובדים.

מפלגת העבודה הישראלית תיכון על היסודות הבאים:
חידוש תנופת העליה לארץ ויצירת תנאים מתאימים לקליטתם ולמיזוגם של העולים.

חתירה להשגת היעדים הלאומיים, החברתיים והחלוציים של מדינת-ישראל ועם ישראל, בזמן הזה ובזמנים הבאים, ברוח מורשת העם היהודי, חזון הציונות הסוציאליסטית וערכי תנועת העבודה. ייצוגו של העם העובד בישראל ועשייה בשמו ובשליחותו במוסדות המימשל הישראלי, המרכזי והמקומי, בעם היהודי, בתנועה הציונית, במוסדות ההסתדרות ובתנועת הפועלים הבינלאומית.

שמירת העקרונות של חירות המחשבה, הביטוי והדיון, אחדות המעשה והביצוע, קבלת מרות הכלל וההכרעה הדימוקרטית.
נתקבל בוועידת האיחוד

ירושלים, טבת תשכ"ח, ינואר 1968

תיק המסמכים השלם שנשלח מארכיון קובלנץ (Koblenz), גרמניה, לישראל ביום 14/2/2017, הכולל את המסמכים שהוגשו עבור לילה הונדרט בלשכת הפיצויים האזורית בקובלנץ ב- 1956 לצורך פיצויים. העתק, גרמנית (דפוס), 11 עמודים. המסמכים הבאים תורגמו לעברית:

ב1. הצהרה תחת שבועה מיום 5/3/1956: חנה סידראנסקי (Chana Sydranski) מאשרת שפגשה את לילה בגטו גרודנו.

ב2. הצהרה תחת שבועה מיום 19/2/1956: יונה זרצקי (Jona Zarecki) מאשר שהכיר את לילה ואת משפחתה בגרודנו טרם הגירוש לגטו.

ב3. הצהרה תחת שבועה מיום 29/2/1956: לילה ויניצקה מתארת את קורותיה בתקופת השואה.

ב4. אישור מלשכת הפיצויים בקובלנץ על זכאותה של לילה לקבלת פיצויים, 20/5/1960.

Landesamt für Finanzen | AW | Postfach 14 65 | 54439 Saarburg

 Frau
 Lila Hundert
 Kibbutz Lochamei
 HaGetaot 25220
 Israel

Nachrichtlich:

 Herrn
 Shaul Sharoni

Zur Kenntnisnahme.

 AMT FÜR
 WIEDERGUTMACHUNG

 Heckingstraße 31
 54439 Saarburg
 Telefon 06581 921-0
 Telefax 06581 921-150
 PoststelleAW@lff.fin-rlp.de
 www.lff-rlp.de/afw

14.02.2017

 Mein Aktenzeichen
 VA 66389 - Br.
 Bitte immer angeben!

 Schreiben vom
 05.02.2017

 Ansprechpartner(in)
 Frau Brosius

 Telefon/Fax
 06581 921 110

 Aktenauszüge aus Ihrer Entschädigungsakte
Excerpts concerning your file of compensation

 Sehr geehrte Frau Hundert,
 dear Ms. Hundert,

für die aus der Entschädigungsakte erstellten Aktenauszüge sind nach dem Allgemeinen Gebührenverzeichnis vom 08.11.2007 (zuletzt geändert 16.05.2016) i.V. m. § 2 Absatz 3 des Landesgebührengesetzes für Rheinland-Pfalz folgende Gebühren zu erheben:

concerning the excerpts from your file of compensation which you demanded we are forced to charge the following fees according to Allgemeinen Gebührenordnung (schedule to fees) vom 08.11.2007 i.V. m. § 2 Abs. 3 of Landesgebührengesetz für Rheinland-Pfalz (law of fees):

Gebühr nach Ziffer 2.1.: Fees according to point 2.1:

3 angefangene Arbeitsviertelsunden à € 12,58	= €	37,74
3 quarters of a working hour (each € 12,58)		
zuzüglich Portokosten / additional postal charges	= €	1,20
Gesamtbetrag / total amount	= €	<u>38,94</u>

 Dies ergibt unter Zugrundelegung eines Umrechnungsbetrages von € 1,00 = 3,9622 NIS einen Betrag von **NIS 154,00**
according to the official rate of exchange (1,00 Euro = 3,9622NIS) the amount of 38,94 Euro is
NIS 154,00

Bitte zahlen Sie den Rechnungsbetrag in (NIS) auf unser nachstehendes Konto ein:
Please pay this amount into our following account:

Account holder: Amt für Wiedergutmachung in Saarburg
Account no.: 568 729
Bank Hapoalim
Branch Shaul Hamelech
Daniel Frisch St. 3
Tel Aviv 64078, Israel

Bitte beachten Sie:

Lassen Sie sich die Einzahlung auf dem beigefügten Quittungsformular von der Bank bestätigen und senden Sie uns das bestätigte Formular zurück. Nach Eingang werden die Aktenauszüge übersandt.
and have the payment endorse on the enclosed receipt by the bank.
The documents wanted by you will be sent, when the original receipt has been sent to us.

Mit freundlichen Grüßen
With best regards
Im Auftrag

Petra Brosius

Anlage:
Quittungsformular

BEZIRKSAMT
FÜR WIEDERGUTMACHTUNG
KOBLENZ

Beschuldigungskarte
abgemündet:
Kartei:
angewiesen u. Anweisung d. Juli 1957
Kartei: **5. Ausfertigung**
z. d. A.

Gr. Nr. 66387
Az. 27/56
Lfd.-Nr. C
D 6137160

Herrn: Hella Hündert (Wimiden) geb. Hanow
Frau
geb. am 23.12.1932

Zustellungs-Bevollmächtigter:

Herrn
Debarre
Wilmshausen 1010
Dietrichsdorf
21115
Hannover
Lohsenaustraße

Kleber auf Beerscheibschel
Miskmann Hannover

Feststellungsbescheid C

Auf Grund des Bundesgesetzes zur Entschädigung für Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung (Bundesentschädigungsgesetz — BEG) vom 29. Juni 1956 (BGBl. I Seite 562) wird auf den Antrag vom 26.11.59 auf Entschädigung für

Schaden an Freiheit

folgendes festgestellt:

- 1) D Antragsteller ist Verfolgter im Sinne des § 1 Abs. 1 BEG. und hat Anspruch auf Entschädigung (§ 160 BEG)
2) Es wird Entschädigung für Schaden an Freiheit für 17 Monate = DM 3.250,- geleistet (§§ 162, 43 bis 50 BEG)

(in Worten: Dreitausendzweihundertfünfzig Deutsche Mark)

Auf diese Entschädigung in Höhe von	DM	<u>3.250,-</u>
sind Vorausleistungen anzurechnen	DM	—
so daß zu Gunsten des Berechtigten verbleiben	DM	<u>3.250,-</u>

Dieser Entschädigungsbetrag wird nach Maßgabe der devisenrechtlichen Vorschriften gezahlt

Die darüber hinaus geltend gemachten Ansprüche auf Entschädigung für Schaden an Freiheit werden abgelehnt.

Über die darüber hinaus geltend gemachten Ansprüche auf Entschädigung für Schaden an Freiheit ergeht besondere Entscheidung.

SACHVERHALT UND ENTSCHEIDUNGSGRÜNDE

D Antragsteller in macht geltend, während der nationalsozialistischen Gewaltherrschaft aus Gründen der Rasse verfolgt worden zu sein und in der Zeit vom November 1941 bis Juli 44 Schaden an Freiheit erlitten zu haben.

Hiervon wird entschädigt der Freiheitsschaden

vom 16.11.41 bis 15.3.43
vom bis

Das sind insgesamt 15 Monate und 29 Tage.

Der Nachweis hierfür ist erbracht worden durch:

- a) Zeugenaussagen b) ITS-Bescheinigung c) Eigene eidesstattliche Erklärung

Sachlich richtig und festgestellt

Riegel
Reg. Angestellter, Verg. Gr. 10. A

Die Entschädigung für Schaden an Freiheit beträgt gemäß §§ 45, 48 BEG DM 150,— für jeden vollen Monat.

Für die oben errechneten 17 vollen Monate sind das somit 3.250,- DM.

-9.0(WG) 1727/60

Gegenwärtig:

1. Landgerichtspräsident Dr. Teufel
als Vorsitzender,
 2. Landgerichtsrätin Hunschode
 3. Gerichtsassessor Vogt
als beisitzende Richter,
- Justizsekretär Arendt
als Urkundsbeamter der Geschäftsstelle

R 1832/62

Bewilligungsverzeichnis
abgerollt

Kartei:

angewiesen u. Anweisungs-

bestätigung orts. 10. 5. 62. 392

Kartei, Zahlung notiert:

z. d. A.

In Sachen

der Lisa H u n d e r t, (Winicka) geb. Krawiec, wohnhaft in
Kibbus b./ Beersheba (Israel), Michmar Hargev, Klägerin,
Prozessbevollmächtigte: Rechtsanwalt Dr. Greve in Hannover,
Rathenauplatz 3,

gegen

das Land Rheinland-Pfalz,
vertreten durch den Leiter des Landesamts für Wieder-
gutmachung und verwaltete Verträge, Mainz, Aliceplatz 4,

Beklagter,

erschieden bei Aufruf

u. für Rechtsanwalt Dr. Greve,

1. für d. Kl. Rechtsanwältin Haedge mit Untervollmacht,
2. für das beklagte Land Regierungsassessor Ritt.

Die Parteien schließen folgenden

V e r g l e i c h :

- 1.) Das bekl. Land verpflichtet sich, an die Klägerin zur
Abgeitung der Klageforderung eine weitere Entschädigung
für Leben in der Illegalität in Höhe von 1.200,- DM
(in Worten Eintausendzweihundert Deutsche Mark) zu
zahlen.
- 2.) Die Kosten des Rechtsstreits werden gegeneinander
aufgehoben.
- 3.) Der Klägerin bleibt das Recht zum Widerruf des Vergleich
vorbehalten.
Der Widerruf ist spätestens bis zum 10. August 1962
schriftlich zu erklären.

v. u. g.

gez. Dr. Teufel

gez. Arendt

Eidesstattliche Erklärung

Heute, den 8. Juli 1959 erschien
vor mir Dr. H. Gluecksmann, Notar, Tel Aviv, Israel, Allenbyroad 106,
(Urkundsperson oder Notar)
die Lila Winicka
von Beruf landw. Arbeiterin wohnhaft in Mischmar Hanegev, Israel,
Die erschienene Person wies sich durch Kennkarte Nr. 163 056 aus.

Die erschienene Person erklärte:

Ich will eine eidesstattliche Erklärung abgeben, die den Zweck hat, auf Grund des Bundesgesetzes zur Entschädigung fuer Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung (Bundesentschädigungsgesetz - BEG - Neufassung) gemäss §§ 160-166 eine Entschädigungsleistung zu erlangen. Ich weiss, dass eine falsche Versicherung an Eidesstatt strafbar ist, und dass nach § 7 des vorerwähnten Gesetzes ihretwegen der Anspruch auf Entschädigung versagt werden kann. Ausserdem bin ich auf die Strafbestimmungen des Paragraphen 120 des in Israel geltenden Strafgesetzbuches von 1936 hingewiesen worden.
In diesem Bewusstsein versichere ich zur Glaubhaftmachung des mir nach §§ 160 ff. BEG bei Erfuellung der sonstigen Voraussetzungen zustehenden Anspruches insbesondere folgende:

I. Zur Person:

Ich heisse: Lila Winicka geb.: 23.12.1932
in: Grodnow/Polen Staat: Familienstand: verh.
Zu Beginn der Verfolgung war ich wohnhaft in: Grodnow/
Staat: Polen

II. Zur Sache:

1. Die Gruende, aus meinem Heimatland zu fluechten bzw. die Nichtzueckkehr in mein Heimatland nach der nationalsozialistischen Verfolgung waren folgende:

Ich verliess gleich nach dem Krieg Polen und ging mit meinem Onkel nach Argentinien damals war ich 13 Jahre alt.

Ich kann nach Polen nicht zurueckkehren, denn, da ich Zionistin bin und die zionistische Bewegung in Polen als staatsfeindlich angesehen wird, wuerde ich dort Gefahr fuer meine Person laufen.

2. Ich habe mich nicht, nachdem ich als Fluechtling im Sinne der Genfer Konvention vom 28.7.51 am 23.5.1950 in Israel eingewandert bin, freiwillig erneut dem Schutz meines Heimatlandes unterstellt.
3. Im Hinblick auf den in Artikel 1 F der Genfer Konvention vom 28.7.51 vorgesehenen Ausschluss als Fluechtling versichere ich,
 - a) dass ich ein Verbrechen gegen den Frieden, ein Kriegsverbrechen oder ein Verbrechen gegen die Menschlichkeit im Sinne der internationalen Vertragswerke nicht begangen habe, die ausgearbeitet worden sind, um Bestimmungen bezueglich dieser Verbrechen zu treffen;

- b) dass ich ein schweres nichtpolitisches Verbrechen ausserhalb des Aufnahmelandes nicht begangen habe, bevor ich dort als Fluechtling aufgenommen wurde;
- c) dass ich mir keine Handlungen zuschulden kommen liess, die den Zielen und Grundsuetzen der Vereinten Nationen zuwiderlaufen.
4. Ich besitze die israelische Staatsangehoerigkeit, seit meiner Einwanderung oder
Ich bin vor Inkrafttreten des Staatsbuergergesetzes 5712-1952 eingewandert und besitze die israelische Staatsbuergerschaft aufgrund dieses Gesetzes seit dem 14. Juli 1952. *)
5. Ich habe wegen des infolge der nationalsozialistischen Verfolgung erlittenen Schadens von keinem Staat oder keiner zwischenstaatlichen Organisation sei es in Deutschland oder im Ausland - EntschaeDIGungsleistungen erhalten, noch wurde ich durch Zuwendungen laufend betreut.
6. Ich habe einen Antrag auf EntschaeDIGung nur beim Regierungsbezirksamt fuer Wiedergutmachung und verwaltete Vermoegen in Koblenz gestellt. Auch vor Inkrafttreten des BEG hatte ich bei keiner Behoerde in Deutschland oder in einem anderen Staate EntschaeDIGung fuer durch die nationalsozialistische Verfolgung mir zugefuegten Schaden beantragt. *)

Ich habe auch am _____ bei _____

EntschaeDIGungsansprueche geltend gemacht. *)

Ich bestaetige an Eidesstatt die Wahrheit vorstehender Erklaerung und unterzeichne dieselbe in Gegenwart ~~des Urkundsbeamten~~/des Notars in freier Willensaussuerung.

Tel Aviv _____, den 8.7.59

Lea Winick Hand
(Vor- und Zuname)

Ich, der unterzeichnete ~~Urkundsbeamte~~/Notar bestaetige, dass der Antragsteller an Eidesstatt die Erklaerung vor mir abgegeben und unterschriftlich vollzogen hat.

Tel Aviv _____, den 8.7.59

_____ streichen.

COMITÉ INTERNATIONAL DE LA CROIX-ROUGE

SERVICE INTERNATIONAL DE RECHERCHES

Arolsen (Waldeck) Allemagne

INTERNATIONAL TRACING SERVICE

Arolsen (Waldeck) Germany

INTERNATIONALER SUCHDIENST

Arolsen (Waldeck) Deutschland

Téléphone: Arolsen 434 Télégrammes: ITS Arolsen

Regierungsbezirksamt für
Wiedergutmachung und
verwaltete Vermögen

5. Februar 1957

K O B L E N Z
Löhrstrasse 127/III

Unser Zeichen
TD 524 588

Ihr Zeichen
66 389

Ihr Schreiben vom
./.

Betrifft: WINICKA, Lila, geborene KRAWIEC, geb. am 23.12.1932
in Grodno, Polen. - Antr.d.Herren Rechtsanwälte Dr.Greve u.
Dr.Haackert, Hannover.

In unseren Unterlagen sind nur folgende Angaben enthalten:

- 1) KRAVETZ, Lily, geboren in Grodno, Religion: jüdisch,
war zu einem unbestimmten Zeitpunkt (vor dem 1. September 1944)
in Grodno.
Geprüfte Unterlagen: "TWO HUNDRED JEWS SURVIVED IN GRODNO".
- 2) KRAVETZ, Lilya, Staatsangehörigkeit: vermtl. polnisch,
Religion: jüdisch, letzter ständiger Wohnsitz: Grodno, war
zu einem unbestimmten Zeitpunkt (vor dem 20. Juni 1945) in
Grodno, Polen.
Geprüfte Unterlagen: "LISTE DES JUIFS SURVIVANTS A GRODNO".

Infolge der unvollständigen bzw. abweichenden Personalangaben können wir nicht feststellen, ob dieser Bericht auf die obgenannte Person zutrifft.

Über die Inhaftierung liegen keine Unterlagen vor.

Sollten in Zukunft neue Informationen eingehen, werden wir Sie unaufgefordert benachrichtigen.

Kopie d.Schr. an:
Herren Rechtsanwälte
Dr.Greve u. Dr.Haackert
H a n n o v e r
Rathenaupl. 3
(Ihr Schr.v. 23.4.1956).

LA
A. OPITZ

A 10
JHEidliche Erklarung

Identitaetskarte No. 460911

Ich, Endesgefertigter/ Chana SYDRANSKI geb. Rochtin
wohnhaft Givataim (Israel) Rechov Katzenelson 52
 schwore bei Gott wie folgt:

Ich, der/die Unterzeichnete, weiss, dass eine falsche eidliche Erklarung strafbar ist und dass nach § 2 des Bundesergaenzungsgesetzes zur Entschaedigung fuer Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung vom 18.9.1953 (BEG) ihretwegen der Anspruch auf Entschaedigung versagt werden kann. Ausserdem bin ich auf die Strafbestimmungen des § 120 des in Israel geltenden Strafgesetzbuches von 1936 hingewiesen worden. In diesem Bewusstsein erklare ich folgendes:

Zur Person : Ich bin am 8.7.1914 in Grodno (Polen) als Tochter der juedischen Eltern Tanchum und seiner Ehefrau Teyba geb.Arkawa geboren.

Mit Lila WINICKA bin ich weder verwandt noch verwandtschaftlich.

Zur Sache : Ich kenne Lila Winicka noch von Grodno, vom Ghetto her. Bekanntlich wurden die juedischen Einwohner Grodnos aufgefordert, innerhalb 24 Stunden ins Ghetto zu uebersiedeln.

Anfaenglich waren es 2 Ghettos: das eine fuer die Intelligenz bestimmt, das andere fuer die Arbeiter. Da das Ghetto der Intellektuellen langsam liquidiert wurde, und der Rest schliesslich ins Arbeiterghetto kam gab es zum Schluss in Grodno tatsaechlich nur ein Ghetto, in welchem ich bis zum Schlusse verblieb.

Das Ghetto war ein geschlossenes, u.z. gab es ringsum Mauern, und das Verlassen des Ghettos war verboten; Zuwiderhandelnde wurden sofort erschossen. - Wir mussten grosse, gelbe Judensterne links auf der Brust an den Kleidern angehaecht tragen, wurden zur Arbeit gezwungen und unterlagen auch sonst den grausamsten Verfolgungen.

Ich selbst habe Zwangsarbeit geleistet, und habe in der Gemeindegueche in Grodno gearbeitet.

Bei Liquidierung des Ghettos (der Zeitpunkt ist mir nicht mehr in Erinnerung) bin ich nach Bialystock ins Ghetto gekommen, aber inzwischen haben wir uns ganz und gar aus den Augen verloren, da Lila Winicka noch im Fruehjahr 1943 geflohen ist und ich nichts weiter ueber ihr Schicksal aussagen kann.

Nach der Befreiung, Ende 1945 habe ich Lila Winicka in Lodz wiedergesehen.

Als ich im Jahre 1949 hier in Israel einwanderte, habe ich nach mehreren Monaten, etwa 1951, Lila Winicka im Lande getroffen, und wir sehen uns hie und da. Ich selbst habe durch Dr.Simon einen Anspruch eingereicht, die Nummer kenne ich noch nicht.
 Tel-Aviv, den 5. Maerz 1956

Chana Sydranski

Ich, Endesgefertigter LILA WINICKA,

wohnhaft in Mishmar Hanegev, Kibbuz, b. Beersheba /Israel
schwore bei Gott wie folgt:

Ich, der/die Unterzeichnete, weiss, dass eine falsche eidliche Erklahrung strafbar ist und dass nach § 2 des Bundesergänzungsgesetzes zur Entschädigung fuer Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung vom 18.9.1953 (BEG) ihretwegen der Anspruch auf Entschädigung versagt werden kann. Ausserdem bin ich auf die Strafbestimmungen des § 120 des in Israel geltenden Strafbuchgesetzes von 1936 hingewiesen worden. In diesem Bewusstsein erkläre ich folgendes:

Zur Person : Ich bin am 23. Dezember 1932 in Grodnow/Polen als Tochter des Chaim Krawiec und seiner Ehefrau Sonja geb. Winicka geboren.

Ich verlor meine Eltern waehrend des Krieges. Auf jeden Fall habe ich nach Beendigung des Krieges meine Eltern nicht wiedergesehen. - Der Bruder meiner Mutter, Gottlieb WINICKI, hat mich nach dem Kriege adoptiert, und deshalb habe ich den Namen meines Onkels angenommen. Ich weiss nicht, ob die Adoption offiziell durchgefuehrt wurde. Auf jeden Fall hatte ich nach dem Kriege keine Personalpapiere, und mein Onkel bzw. mein Adoptivvater beschaffte mir Personalpapiere; alle diese Personalpapiere lauteten auf den Namen Winicka. Als ich spaeter nach Argentinien auswanderte, lauteten meine Papiere auch auf den Namen Winicka. Daher kommt es, dass ich seit Beendigung des Krieges den Familiennamen Winicka fuehre.

Mein Onkel bzw. Adoptivvater war mit mir waehrend der ganzen Zeit im Ghetto zusammen. Danach war ich bei Christen versteckt.

Nach meiner Befreiung im ~~April~~ ^{September 1944} 1943 ging ich zunuechst nach Grodnow, wo ich mich ungefaehr ein halbes Jahr aufhielt. Den polnischen Staatsangehoerigen wurde damals von der Russischen Regierung die Erlaubnis gegeben, nach Polen zu repatriieren, und wir gingen nach Bialistock. In Bialistock hielt ich mich circa drei bis vier Monate auf, um dann weiter nach Lodz zu gehen, wo ich circa ein Jahr lang wohnte.

Danach gingen wir nach Prag, um von dort aus zusammen mit meinem Onkel (Adoptivvater) und seiner Familie nach Argentinien auszuwandern, wo ich im Maerz 1947 ankam.

Aus Argentinien bin ich im April 1950 ausgewandert und im Mai 1950 in Israel eingewandert.

Zur Sache : Vor der Verfolgung habe ich in Grodnow, Brygidzka 38, gewohnt. Im November 1941 wurde ein Ghetto in Grodnow errichtet. Es kam eine Verlaetbarung heraus, dass alle juedischen Einwohner von Grodnow innerhalb von 24 Stunden in dieses Ghetto zu uebersiedeln haben. Dementsprechend bin ich zusammen mit meinen Eltern in das Ghetto uebersiedelt, und wir haben im Ghetto in der Magistradska Strasse gewohnt - wenn ich mich recht erinne, war die Nummer 7. Auf jeden Fall war es der Anfang der Strasse. - Ich kann mich genau erinnern, weil ich in der Naehel gewohnt habe, dass am Anfang dieser Strasse eine Mauer war. Eine derartige Mauer war auch in anderen Strassen, sodass das Ghetto durch eine Mauer von der Aussenwelt abgeschlossen war. Die Mauer, die sich in der Naehel unseres Hauses befand, hatte kein Tor, und deshalb konnte man an dieser Stelle weder heraus- noch hereingehen. Die Mauer wurde kurze Zeit, nachdem wir im Ghetto waren, errichtet. - In dem Ghetto befanden sich nur Juden. Ich kann die Zahl der Juden nicht angeben. Fuer diese Dinge habe ich mich nicht interessiert, da ich damals noch ein Kind war. Ich weiss, dass die erwachsenen juedischen Einwohner zur Arbeit gezwungen wurden. Mein Vater, z.B., hat gearbeitet, auch mein Onkel. Ich selbst wurde nicht zur Arbeit herangezogen.

Zusammen mit meiner Schwester, die im Kriege gleichfalls umgekommen ist, habe ich bei einer juedischen Lehrerin Unterricht gehabt. Mein Vater hat dies ermoeeglicht, weil er wollte, dass wir Unterricht erhielten. Da meine Eltern kein Geld hatten, haben sie die Unterrichtsstunden mit Brot bezahlt.

Ich erinnere mich ferner, dass an sich in Grodnow zu Anfang zwei Ghettos waren. In dem einen wohnte die Intelligenz, in dem anderen die Arbeiter. Wir wohnten in dem Ghetto fuer die Arbeiter. Das Ghetto der Intelligenz wurde successive liquidiert. Diejenigen Personen, die uebrig blieben, wurden in das andere Ghetto ueberfuehrt.

Die Aufsicht ueber das Ghetto war zunaechst in den Haenden von deutschen und polnischen Soldaten. Spaeter uebernahm die Aufsicht die Gestapo, d.h. Leute in schwarzer Uniform mit Muetzen, auf denen ein Totenkopf angebracht war.

Ich weiss, dass es verboten war, das Ghetto zu verlassen. Welche Strafen dafuer angedroht waren, und wie die Androhung bekanntgemacht wurde, ist mir nicht bekannt. Diese Tatsache war im Ghetto so allgemein bekannt, dass niemand es wagte, das Ghetto zu verlassen, und wer den Versuch unternahm, tat es auf eigenes Risiko.

Im Mai 1943 gelang es mir, aus dem Ghetto zu fluechten und bei einem Christen unterzutauchen. Als mein Vater ausserhalb des Ghettos Zwangsarbeit leistete, wandte sich eines Tages ein Christ an ihn mit der Frage, ob ein juedischer Arzt, der ihn fruher behandelt hatte, sich auch im Ghetto befand. Offenbar war es seine Absicht, aus Dankbarkeit diesen Arzt zu retten. Mein Vater kannte den Arzt nicht, er erzaehte ihm aber von seiner kleinen Tochter, d.h. von mir, und der Christ erklarte sich bereit, mich aufzunehmen. Eines Tages um 5 Uhr frueh, als es noch finster war, schmuggelte mich mein Vater heraus. Er uebergab mich dem polnischen Christen, der mich nachhause in sein Dorf, Konkole, brachte, wo er mich versteckt hielt. Dort war ich bis zum Heranruecken der russischen Armee im Juli 1944.

Tel Aviv, 19. Februar 1956.

..... *Lila Winicka*
(Lila Winicka)

Ich, Endesgefertigter Jona ZARECKI

wohnhaft Tel-Aviv, Ben-Yehuda 185

schwöre bei Gott wie folgt:

Ich, der/die Unterzeichnete, weiss, dass eine falsche eidliche Erklärung strafbar ist und dass nach § 2 des Bundesergänzungsgesetzes zur Entschädigung fuer Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung vom 18.9.1953 (BEG) ihrretwegen der Anspruch auf Entschädigung versagt werden kann. Ausserdem bin ich auf die Strafbestimmungen des § 120 des in Israel geltenden Strafgesetzbuches von 1936 hingewiesen worden. In diesem Bewusstsein erkläre ich folgendes:

Zur Person : Ich bin am 15.1.1928 in Grodno, Polen, als der Sohn juedischer Eltern : Pinhas und Rosa geb.Novogrodzka, geboren worden. Ich habe vor der Verfolgung in Grodno Wroblewskiego 12 gewohnt.

Bisher habe ich keinen Entschädigungsantrag gestellt, bin aber im Begriffe, einen solchen in Koblenz einzureichen, und behalte mir vor, die Registrierungsnummer nach Erhalt bekanntzugeben.

Mit Lila WINICKA, wohnhaft im Kibbutz Mishmar Hanegew bin ich weder verwandt noch verschwaegert.

Zur Sache: Ich kenne Lila Winicka noch von Grodno her; ich kann eigentlich nicht richtig angeben, woher unsere Bekanntschaft stammt, ich weiss aber, dass wir uns kannten, noch bevor die juedischen Einwohner Grodnos ins Ghetto gekommen sind, und dass ich sie oft gesehen und gesprochen habe.

Meine Mutter war Zahnärztin, mein Vater Apotheker, und da wir viel gesellschaftlichen Verkehr hatten, kann es sein, dass wir uns von eben dem gesellschaftlichen Zusammensein kannten.

Auf jeden Fall unterliegt es keinem Zweifel, dass ich ueber den Aufenthalt von Lila Winicka im Ghetto Grodno Zeugnis ablegen kann.

Im November 1941 wurde den juedischen Einwohnern Grodnos mitgeteilt, dass sie ihre Wohnungen zu verlassen und innerhalb einer bestimmten Frist in ein von den deutschen Behoerden festgelegtes Viertel zu uebersiedeln haben.

Es waren in Grodno 2 Ghettos: ein grosses und ein kleines; ich war im grossen Ghetto, in welchem sich auch Lila Winicka befand. Das Grosse Ghetto war ein Stadtviertel ring um den fruerehen Fischmarkt.

Es war ein geschlossenes Ghetto, teilweise mit Mauern, teilweise mit Stacheldraht umgeben; die Ghettoinsassen waren gezwungen, auf Brust und Ruecken einen gelben Judenstern zu tragen.

Innerhalb des Ghettos sorgte juedische Ordnungspolizei fuer Ordnung, die Aufsicht ueber das Ghetto war in den Haenden der Schutzpolizei und zum Schluss in Haenden der SS.

Im Ghetto bestand ein Judenrat und der Vorsitzende desselben war ein gewisser Braver.

Ich bin im Februar 1943 aus dem Ghetto gefluchtet; ich kann also nur von der Zeit der Errichtung des Ghettos bis zum Februar 1943 ueber den Aufenthalt der Lila Winicka Auskunft geben; ueber ihr weiteres Schicksal nach dem Februar 1943 bis zu unserem Wiedersehen in Israel ist mir nichts bekannt.

Tel-Aviv, den 19. Februar 1956

Jona Zarecki

①

A 70
JHEidliche Erklärung

Identitätskarte No. 460911

Ich, Endesgefertigter/ Chana SYDRANSKI geb. Rochtin
 wohnhaft Givataim (Israel) Rechov Katzenelson 52
 schwöre bei Gott wie folgt:

Ich, der/die Unterzeichnete, weiss, dass eine falsche eidliche Erklärung strafbar ist und dass nach § 2 des Bundesergänzungsgesetzes zur Entschädigung fuer Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung vom 18.9.1953 (BEG) ihretwegen der Anspruch auf Entschädigung versagt werden kann. Ausserdem bin ich auf die Strafbestimmungen des § 120 des in Israel geltenden Strafbuches von 1936 hingewiesen worden. In diesem Bewusstsein erkläre ich folgendes:

Zur Person : Ich bin am 8.7.1914 in Grodno (Polen) als Tochter der juedischen Eltern Tanchuz und seiner Ehefrau Teyba geb. Arkawa geboren.

Mit Lila WINICKA bin ich weder verwandt noch verschwägert.

Zur Sache : Ich kenne Lila Winicka noch von Grodno, vom Ghetto her. Bekanntlich wurden die juedischen Einwohner Grodnos aufgefordert, innerhalb 24 Stunden ins Ghetto zu uebersiedeln.

Anfaenglich waren es 2 Ghettos: das eine fuer die Intelligenz bestimmt, das andere fuer die Arbeiter. Da das Ghetto der Intellektuellen langsam liquidiert wurde, und der Rest schliesslich ins Arbeiterghetto kam gab es zum Schluss in Grodno tatsaechlich nur ein Ghetto, in welchem ich bis zum Schlusse verblieb.

Das Ghetto war ein geschlossenes, u.z. gab es ringum Mauern, und das Verlassen des Ghettos war verboten; Zuwaerhandelnde wurden, sofort erschossen. - Wir mussten grosse, gelbe Judensterne links auf der Brust an den Kleidern angenaent tragen, wurden zur Arbeit gezwungen und unterlagen auch sonst den grausamsten Verfolgungen.

Ich selbst habe Zwangsarbeit geleistet, und habe in der Gemeindegueche in Grodno gearbeitet.

Bei Liquidierung des Ghettos (der Zeitpunkt ist mir nicht mehr in Erinnerung) bin ich nach Bialystock in Ghetto gekommen, aber inzwischen haben wir uns gaenz und gar aus den Augen verliren, da Lila Winicka noch im Fruehjahr 1943 geflohen ist und ich nichts weiter ueber ihr Schicksal aussagen kann.

Nach der Befreiung, Ende 1945 habe ich Lila Winicka in Lodz wiedergesehen.

Als ich im Jahre 1949 hier in Israel einwanderte, hat mich nach mehreren Monaten, etwa 1951, Lila Winicka im Lande getroffen, und wir sehen uns hie und da. Ich selbst habe durch Dr. Simon einen Anspruch eingetel-Aviv, den 5. Maerz 1956 die Nummer kenne ich noch nicht.

Chana Sydranski

[מלך חומה: שאל קרם]

6

הנעשה: ההציה תרג שמועה: חנה סיזראנסקי (Chana Sydranski)
 אני חנה סיזראנסקי - (Chana Sydranski), שם נ'אזורים:
 רוכטין (Roctin), ג"ז מס. וופסטי; מקום מאורים: אבג"מ,
 ישראל, חוק קצנעסון 52, מצה"ר תרג שמועה:

- אש"א: נויצ'ג' ג-1407/18 (אירזנו) (Grodno), בוט'ין כבג"מ
 הדורים היהודים גרמון (Tanchum) ואימתו "יה" (Teyba),
 שם נ'אזורים: ארקבה (Arkawa).

אין לי קרבה ממשכה עם עילה וויניצקה (Lila Winicka).
 אני החומה מלך יוצג, שצמט שקר היא מצעה בר צושים,
 ואני מוצג שביאם צצמט שקר צלושם עבאם את הלכות עב'צוים,

ע"י החוק הירמתי עב'צוים בשביל קוממוג רפ'יבת הנאצ'ים (BEG)
 מ-1953/91. אם הכבו למחמת ע"י את הקב'צוג בספר החוקים
 ההמוג ב'טראט.

- ע"מ"י: אני מצירה את עילה וויניצקה (Lila Winicka), אגז מלפני
 אירזנו, ז"י, מהלטו, כיצוג, צרשו מהג'ושבים היהודים אירזנו,
 ע'אבור חוק 24 שצמט ע'לעו.

המתחלה היו שני אש"א: אחד ע'אור ע'קראשעם, הסני ע'אוב'ים.
 משום שחיסמו את אלו האינש'קראשעם בהצ'לה, שעה נג'ים ה'י'צו
 ע'בסום ע'לעו הקוב'ים, וסאר ה'אירזנו ע'מאשה ר'ק אלו אחד, בו
 אם אני שה' ע'בסום.

- ה'לעו היה ס'אור ז"י, מפכ'ה בג' חומה, ואסור היה ע'צ'וב את
 ה'לעו; מי שצעה לאת בנע לא, נורה ע'מות ח'ז. ה'ינו צ'רכים
 ע'סאג ג'א' צ'טה, בח'ר ברז ש'אם, כ'פו ע'לעו ע'בובה, ו'אם ח'ס
 מ'לה ה'נו ג'א' ע'רצ'יבת מח'רקות, א'י ע'צ'מ' א'ג'ג' א'צ'ובת
 כ'פ'ה ה'מלכ'ת הק'לה ה'אירזנו.

כ'אשר ח'יסמו אג ה'לעו (את הג'אר'ק א'נ' ע'א ל'כרת, ה'אצ'ה ע'לעו
 ב'ז'ע'ס'וק (Bialystock). א'ב' ב'ת'ים הק'ר ש'י עם ע'ילה
 וויניצקה א'בז, כ'י ה'א הצ'ע'יה ע'ברו נ'בר ב'א'ה' 1943,
 ו'ע' א'כ' ע'ה'ו'י' ע'ז מ'שהו ע' א'ור'ה, א'ח'י ה'מ'ס'חה, ב'ס'ו' 1945
 ה'א'ת'י ש'וב את ע'ילה ב'ע'וז'י. (Lodz)

[מחברות: שאול קרם]

7

כאשר צמתי לארץ ישראל ה-1948; פלמתי ה-1948 את פילם
 ויז'קה - (Lila Winicka), ואחיו נפארתה פה ועס. אני צמתי
 ה'שתי גבנה דרך הדד, ע'מ'ון (Simon), אני עוד עס יונג
 אג המסכה.
 גע אלה, (5/3/1956), חנה סיזראנסקי

(Chana Sydranski)

2
 Ich, Endesgefertigter Jona ZARECKI

wohnhaft Tel-Aviv, Ben-Yehuda 185

schwore bei Gott wie folgt:

Ich, der/die Unterzeichnete, weiss, dass eine falsche eidliche Erklärung strafbar ist und dass nach § 2 des Bundesergänzungsgesetzes zur Entschädigung fuer Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung vom 18.9.1953 (BEG) ihretwegen der Anspruch auf Entschädigung versagt werden kann. Ausserdem bin ich auf die Strafbestimmungen des § 120 des in Israel geltenden Strafgesetzbuches von 1936 hingewiesen worden. In diesem Bewusstsein erkläre ich folgendes:

Zur Person : Ich bin am 15.1.1928 in Grodno, Polen, als der Sohn juedischer Eltern : Pinhas und Rosa geb. Novogrodzka, geboren worden. Ich habe vor der Verfolgung in Grodno Wroblewskiego 12 gewohnt.

Bisher habe ich keinen Entschädigungsantrag gestellt, bin aber im Begriffe, einen solchen in Koblenz einzureichen, und behalte mir vor, die Registrierungsnummer nach Erhalt bekanntzugeben.

Mit Lila WINICKA, wohnhaft im Kibbutz Mishmar Hanegew bin ich weder verwandt noch verschwaegert.

Zur Sache: Ich kenne Lila Winicka noch von Grodno her; ich kann eigentlich nicht richtig angeben, woher unsere Bekanntschaft stammt, ich weiss aber, dass wir uns kannten, noch bevor die juedischen Einwohner Grodnos ins Ghetto gekommen sind, und dass ich sie oft gesehen und gesprochen habe.

Meine Mutter war Zahnärztin, mein Vater Apotheker, und da wir viel gesellschaftlichen Verkehr hatten, kann es sein, dass wir uns von eben dem gesellschaftlichen Zusammensein kannten.

Auf jeden Fall unterliegt es keinem Zweifel, dass ich ueber den Aufenthalt von Lila Winicka im Ghetto Grodno Zeugnis ablegen kann.

Im November 1941 wurde den juedischen Einwohnern Grodnos mitgeteilt, dass sie ihre Wohnungen zu verlassen und innerhalb einer bestimmten Frist in ein von den deutschen Behoerden festgelegtes Viertel zu uebersiedeln haben.

Es waren in Grodno 2 Ghettos: ein grosses und ein kleines; ich war im grossen Ghetto, in welchem sich auch Lila Winicka befand. Das Grosse Ghetto war ein Stadtviertel ring um den fruerehen Fischmarkt.

Es war ein geschlossenes Ghetto, teilweise mit Mauern, teilweise mit Stacheldraht umgeben; die Ghettoinsassen waren gezaungen, auf Brust und Ruecken einen gelben Judenstern zu tragen.

Innerhalb des Ghettos sorgte juedische Ordnungspolizei fuer Ordnung, die Aufsicht ueber das Ghetto war in den Haenden der Schutzpolizei und zum Schluess in Haenden der SS.

Im Ghetto bestand ein Judenrat und der Vorsitzende desselben war ein gewisser Draver.

Ich bin im Februar 1943 aus dem Ghetto gefluechtet; ich kann also nur von der Zeit der Errichtung des Ghettos bis zum Februar 1943 ueber den Aufenthalt der Lila Winicka Auskunft geben; ueber ihr weiteres Schicksal nach dem Februar 1943 bis zu unserem Wiedersehen in Israel ist mir nichts bekannt.

Tel-Aviv, den 19. Februar 1956

Jona Zarecki

[מחברות: שאול קרן]

12

היה רובץ מסביב לסוק הדקים לשפיר. לזה היה יצאן ספור,
 עם חומות מסביבו וקצרות ג'ע; יושבי היצו ואע"ז עשאו געסו
 צהוב הלה ובא. בתוך היצו החמירה היהוצ'ת צאורה עסיד;
 היצות היצו היצו ה'צ"ק עם "חמרת היצו" עבסו ג'י' ה-אוס, עס.
 היצו ה"גה מוצצה יהוצ'ת, בדאונד. אדם היצו בראור (Braver).
 בפברואר 1940 היצו חמרתו, זעין, אוכל עג ציג ע' ע'ע
 וי'צקה רק עתח'לת הקמת היצו עז פברואר 1940; ע' יבוע ע'
 ע'ם צבר ע' קורעה אחרי פברואר 1940, עז ע'ע'ע'ה החחוצ'ת
 ע'נו היצו.

ג' אבי, (19/2/1956), יונה זרצקי (Jona Zarecki).

3
 Ich, Endesgefertigter LILA WINICKA,

wohnhaft in Mishmar Hanegev, Kibbuz, b. Beersheba /Israel
 schwore bei Gott wie folgt:

Ich, der/die Unterzeichnete, weiss, dass eine falsche eidliche Erklärung strafbar ist und dass nach § 2 des Bundesergänzungsgesetzes zur Entschädigung fuer Opfer der nationalsozialistischen Verfolgung vom 18.9.1953 (BEG) ihretwegen der Anspruch auf Entschädigung versagt werden kann. Ausserdem bin ich auf die Strafbestimmungen des § 120 des in Israel geltenden Strafgesetzbuches von 1936 hingewiesen worden. In diesem Bewusstsein erkläre ich folgendes:

Zur Person : Ich bin am 23. Dezember 1932 in Grodnow/Polen als Tochter des Chaim Krawiec und seiner Ehefrau Sonja geb. Winicka geboren.

Ich verlor meine Eltern waehrend des Krieges. Auf jeden Fall habe ich nach Beendigung des Krieges meine Eltern nicht wiedergesehen. - Der Bruder meiner Mutter, Gottlieb WINICKI, hat mich nach dem Kriege adoptiert, und deshalb habe ich den Namen meines Onkels angenommen. Ich weiss nicht, ob die Adoption offiziell durchgefuehrt wurde. Auf jeden Fall hatte ich nach dem Kriege keine Personalpapiere, und mein Onkel bzw. mein Adoptivvater beschaffte mir Personalpapiere; alle diese Personalpapiere lauteten auf den Namen Winicka. Als ich spaeter nach Argentinien auswanderte, lauteten meine Papiere auch auf den Namen Winicka. Daher kommt es, dass ich seit Beendigung des Krieges den Familiennamen Winicka fuehre.

Mein Onkel bzw. Adoptivvater war mit mir waehrend der ganzen Zeit im Ghetto zusammen. Danach war ich bei Christen versteckt.

Nach meiner Befreiung im ~~April~~ ^{September 1944} 1943 ging ich zunaechst nach Grodnow, wo ich mich ungefaehr ein halbes Jahr aufhielt. Den polnischen Staatsangehoerigen wurde damals von der Russischen Regierung die Erlaubnis gegeben, nach Polen zu repatriieren, und wir gingen nach Bialistock. In Bialistock hielt ich mich circa drei bis vier Monate auf, um dann weiter nach Lodz zu gehen, wo ich circa ein Jahr lang wohnte.

Danach gingen wir nach Prag, um von dort aus zusammen mit meinem Onkel (Adoptivvater) und seiner Familie nach Argentinien auszuwandern, wo ich im Maerz 1947 ankam.

Aus Argentinien bin ich im April 1950 ausgewandert und im Mai 1950 in Israel eingewandert.

Zur Sache : Vor der Verfolgung habe ich in Grodnow, Brygidzka 38, gewohnt. Im November 1941 wurde ein Ghetto in Grodnow errichtet. Es kam eine Verlaeubarung heraus, dass alle juedischen Einwohner von Grodnow innerhalb von 24 Stunden in dieses Ghetto zu uebersiedeln haben. Dementsprechend bin ich zusammen mit meinen Eltern in das Ghetto uebersiedelt, und wir haben im Ghetto in der Magistradska Strasse gewohnt - wenn ich mich recht erinnere, war die Nummer 7. Auf jeden Fall war es der Anfang der Strasse. - Ich kann mich genau erinnern, weil ich in der Naeh gewohnt habe, dass am Anfang dieser Strasse eine Mauer war. Eine derartige Mauer war auch in anderen Strassen, sodass das Ghetto durch eine Mauer von der Aussenwelt abgeschlossen war. Die Mauer, die sich in der Naeh unseres Hauses befand, hatte kein Tor, und deshalb konnte man an dieser Stelle weder heraus- noch hereingehen. Die Mauer wurde kurze Zeit, nachdem wir im Ghetto waren, errichtet. - In dem Ghetto befanden sich nur Juden. Ich kann die Zahl der Juden nicht angeben. Fuer diese Dinge habe ich mich nicht interessiert, da ich damals noch ein Kind war. Ich weiss, dass die erwachsenen juedischen Einwohner zur Arbeit gezwungen wurden. Mein Vater, z.B., hat gearbeitet, auch mein Onkel. Ich selbst wurde nicht zur Arbeit herangezogen.

17a

"A" 6
2 JH

Zusammen mit meiner Schwester, die im Kriege gleichfalls umgekommen ist, habe ich bei einer juedischen Lehrerin Unterricht gehabt. Mein Vater hat dies ermoglicht, weil er wollte, dass wir Unterricht erhielten. Da meine Eltern kein Geld hatten, haben sie die Unterrichtsstunden mit Brot bezahlt.

Ich erinnere mich ferner, dass an sich in Grodnow zu Anfang zwei Ghettos waren. In dem einen wohnte die Intelligenz, in dem anderen die Arbeiter. Wir wohnten in dem Ghetto fuer die Arbeiter. Das Ghetto der Intelligenz wurde successive liquidiert. Diejenigen Personen, die uebrig blieben, wurden in das andere Ghetto ueberfuehrt.

Die Aufsicht ueber das Ghetto war zunaechst in den Haenden von deutschen und polnischen Soldaten. Spaeter uebernahm die Aufsicht die Gestapo, d.h. Leute in schwarzer Uniform mit Muetzen, auf denen ein Totenkopf angebracht war.

Ich weiss, dass es verboten war, das Ghetto zu verlassen. Welche Strafen dafuer angedroht waren, und wie die Androhung bekanntgemacht wurde, ist mir nicht bekannt. Diese Tatsache war im Ghetto so allgemein bekannt, dass niemand es wagte, das Ghetto zu verlassen, und wer den Versuch unternahm, tat es auf eigenes Risiko.

Im Mai 1943 gelang es mir, aus dem Ghetto zu fluechten und bei einem Christen unterzutauchen. Als mein Vater ausserhalb des Ghettos Zwangsarbeit leistete, wandte sich eines Tages ein Christ an ihn mit der Frage, ob ein juedischer Arzt, der ihn frueher behandelt hatte, sich auch im Ghetto befand. Offenbar war es seine Absicht, aus Dankbarkeit diesen Arzt zu retten. Mein Vater kannte den Arzt nicht, er erzaelhte ihm aber von seiner kleinen Tochter, d.h. von mir, und der Christ erklaerte sich bereit, mich aufzunehmen. Eines Tages um 5 Uhr frueh, als es noch finster war, schmuggelte mich mein Vater heraus. Er uebergab mich dem polnischen Christen, der mich nachhause in sein Dorf, Konkole, brachte, wo er mich versteckt hielt. Dort war ich bis zum Heranruecken der russischen Armee im Juli 1944.

Tel Aviv, ¹⁹11 Februar 1956.

..... Lila Winicka
(Lila Winicka)

[מלך חייג: יטאול קרם]

הנושא: הברה אחת שבוצעה מאת ליליה וויניצקה (Lila Winicka) סני', הת"מ, ליליה וויניצקה - (Lila Winicka), ת"ז: 163056, מקום ומדורים: קיבוץ משמר הולך, טיב באר שבע, ישראל ושפלה, בעצרת האם, כדלקמן:

אני החימ, יוצג שצבת עקר היא מצעה בר צונטין ושאכלה לה צעלום עבטעל את הלכת עקבטג פ"צו"ם עקורבונג רזיבא תואצ'ים, רפ"י החוק של 1953 (18/9): החוק התצרה לקחוני פ"צו"ם (Bundeserschadigungsgesetz - BEG). הם הסכו אג משומע ליפי צע ספד החוקים הארצ'ים ישראל' מ-1936. בגויצה השגא א"י מזהירה את הזכרים הבאים:

אישא; נולדת' ב- 1932/12/23 בקרונו (Grodno), פולין, באג של חיים קראויע' (Chaim Krawiec) ואישא סוניה (Sonja) וצורים: וויניצקה (Winicka).

איבג'י את הוב" בלמן התמחה. בכל מיקרי, סא ראגי צוז את הור" אחרי כוסי התמחה, שחו של אזוי, אישלי' וויניצקי (Gottlieb Winicki) אימל' את' אחרי התמחה, ומשום כק קיבט' את שם קוז'י, א"י עש יוצג, האם האימל' היה רשמי, בכל מקרה, אחרי התמחה לא היו עי נ"רא איש"ם, והדוב של התמחה, סיבר עי אומג; בכל התצומת האלה היה כתוב שמי' וויניקה (Winicka). כאשר ה"רת' סארלנטייה מאוחר יוגר, למ היה כגוב וויניצקה (Winicka), בילטע לה, שמי, מאל' סוט התמחה, הוא וויניצקה. הדוב התמחה של היה את' כל הלמן בילאו. אחר כק הסתירו את' אצלם נוצרים. אחרי שחרור' בבבראר 1944 נסג'י חייק לקרונו, עם נעטנ' בארק חזי שיה. הרוסום נתנו למתמחה פולין הלכא, עתה'ר פוסג'ם סחמטגס, ואמתו נסג'ו עביאטיטוק (Bialystock). הביאטיטוק שהגי' 3-4 חודשים; מאחר חייק נסג'י עסוז' (Lodz) כזי עאבוב, שם ארג' בארק שיה; ואחר כק עפרטס (Prag), ומשם ה"כני' צע הדוב התמחה של' ומשפחה סארלנטייה, הלג'י שיה במארט 1947. לקרגי מתל'ארה באפריל 1950 וצג'י ישראל, הלג'י במאי 1950.

[מאירימא: שאול קרם]

9

ע'פ"י: עכו' הרצפות ארמי בקרונו (Grodn), הריג'זקה 38
 (Brygulezka), בנומאר. וקטו הקימו ילדו בקרונו. הי' אה
 הוצעה, שכל המושבים הרבנים של ארזנו חיביק עצור ג'וק 24
 שצוט עליטו זה. ואכן, צהרתי עם הורי עליטו, וביטל ארנו
 המח' סטראזסקה סטראסה 7 (Magistradska Strasse 7)
 אני זוכר טוב, מוסום טזה ה'ה קרוב, שבתחמת הרחוב ה'גה חומה
 וחומות כאלה ה'גן אקאדמיות האחרים, וכך ה'ה הילטו חוקט חומות
 ומחומות מחדשים בחוש. בחומות על ה'ו זעגת אי אפשר ה'ה
 ע'צט או ע'ר'בוס. הקימו את החומה למן קצר אחריו של'עצנו עליטו
 בילטו ארנו רק יתודים, אני על יוצג את מספרם, על הגע'נ'ג'
 בנהר'ם האלה, כ' ה'ג'י צ'י'ן יערה. אי יוצג, ש'עם ה'יחזיק הבולד'רם
 כ'ו צבונות. אה' וצ'ו' צ'י'ו, אה'י על ע'קרו.
 היחז עם אחותי, שלם נסגרה במח'מחה, קיבל'ג'י ש'עור'ים אצל מורה
 יהודית. אה'י אפשר ל'את, כ' הוא ר'בה של'ע'וז. מוסום ש'טה ו'ר'ים של'
 על ה'ה כ'ס'פ'י, הם של'ע'ו ח'ג'ד הי'ע'ור'ים עם ש'חם,
 אני גם זוכרת, שבתחלה ה'ו בקרונו 2 א'ט'אג. באחד ה'גה
 ארה האינ'טל'יג'נצ'יה, קש'ו' העובדים, אחרת ה'ג'ו בילטו העובדים.
 חיסלו את א'ט'ו האינ'טל'יג'נצ'יה באופן ה'ר'אג'י. אלה ש'נוג'רו, הוצ'רו
 עליטו ה'ש'י'.

בילטו צ'ונז ג'רת מחש' צ'ב'ו א'ר'נוי או ח'י'טים ב'ול'ג'י. אחר כך ה'ל'ט'בו
 ע'קח ע'צ'מו אה' ה'ב'יק'וז, ה'ו ש'חם מ'דים ש'חור'ים עם א'נ'ט'אג.
 יוצג'י ש'אס'ור ע'צ'בו את בילטו. עם א'י'זה ע'ונ'שים א'י'וי עם הא'נ'טים
 או'י על זוכרת. בהם א'וב'ן, ה'ע'וב'דה, כ'א'ג ה'גה יוצג'ה כל כך בילטו,
 ש'א'ל אחד על ה'ע'י' ע'צ'בו את בילטו, ו'י'י ש'ני'סה בהם ל'את, ע'שה ל'את
 עם ס'י'ב'ון נ'פ'ט'א.

ה'מ'ס'ו 1943, ה'צ'ל'ק'תי ש'ח'מ'ע' מ'ה'יל'טו ע'ה'ס'ג'ר א'ז'ע' נ'ז'ר'י.
 בש'ר א'ה'י ע'ב'ד מ'ח'ו'ש' עליטו ה'ע'ב'וד'ג. כ'פ'ה, יום אחד נ'ז'ר'י פ'נה א'ט'ו
 עם ה'ש'א'לה הא'ם ר'וב'א ו'ה'ד'י ש'ע'צ'ר ט'י'פ'ס ה'ו, נ'מ'צ'א בילטו. כ'נ'ר'אה
 ה'וא ג'י'ב'ון ע'ה'צ'י'ס א'ג ה'ר'וב'א ה'ל'ה מ'ג'וכ ה'כ'ר'ג ג'וד'ה, א'ה'י על
 ה'כ'ר' א'ג ה'ר'וב'א, א'ה'ס'פ'ר ע'ו עם ה'ב'ג ה'ק'ר'י'נה של'ו, ל'א, ע'ע'י. וה'נ'ז'ר'י

[מארחות: שאול קרן]

10

אור שהא מוכן לקבל אתי. יום אחד, בשנת 1955. בבוקר, כאשר
 היה צ"ן חושק, אבא שלי הביח אתי החוצה, הוא מסר אתי
 לבולני הנוצרי, שהביא אתי לביתו, הכפר קונקולה (Konkole)
 שם הוא הסתיר אותי. הייתי שם צע שהצבא הרוסי היציג אותה

ביוני 1944. עם החתום: לילה וויניצקה — (Lila Winicka),
 גם אבא, (29/2/1956).

[מלחמות: שאל קרן]

1

הנושא: ביצו"ם (Wiedergutmachung).
 מאת: המשנה האזרחית הביצו"ם, קובלנץ (Koblenz).
 אלו: הא. ע"מ. קונטרס (Lila Hundert), וויז'קה (Winicka),
 שם ועורק: קרביץ (Krawiec); מאור"ס: קרביץ משנת ה'תש"ג
 ע"ז באר ש"מ, ישראל, (20/3/1960), נוסדה: 23/12/1932.

הוצג קב"מ י"

עם הכנס חוק הנוגד המצנז'ה למח"מ' בנוגע הביצו"ם בעבר קבוצות
 הרדיקליות של הנאצ'ים (Bundesentschädigungsgesetz - BEG)
 מ-29/6/1956, וקבוצו עם המ"מ מ-26/12/1954, 8/7/1959,
 1-1959/10/10, הל"ן שלילת חירות הנגזרים הקשים:
 הגובלת היא נרצח. ע"פ פירוט סעי' 1 של החוק הנ"ל ויש
 לה לכתם ע"פ צו"ם.

2 הביצו"ם ישמחו עקובה של 15 חודשים, בה"כ 2250
 מארקים; ל"א 150 מארקים לחודש.

סכום הביצו"ם: 2250; מאמג: — סה"כ: 2250 מארקים
 תביעות נוספות הל"ן שלילת חירות נרצח.

הוסבו ותימוקי ההחטפה:

התביעה מוענת שהיא נרצחה הל"ן המש"מ הנאצי מסיבות
 אלצהיימר, ובתקופה מנובמבר 1941 עד יוני 1944 סבלה
 משלילת חירותה. הל"ן היא מקבלת ביצו"ם שלילת חירות

מ-1941/10/10 עד 3/10/1945; בה"כ 15 חודשים ו-29
 ימים, הקיימוכ"ן ההחטפה זו הוא תוצאה של העצרת גרמ
 שפוסה עם הגובלת, ועדויות של עדים.

עם התמוס: ריגל (Riegel).

Page of Testimony דף עד

דף עד לרישום והנצחה של הנספים בשואה; נא למלא דף עבור כל נספה בנפרד, בכתב ברור ובאותיות דפוס

חוק זיכרון השואה והגבורה-תשי"ג 1953 קובע בסעיף מס' 2 כי "תפקידו של יד ושם הוא לאסוף אל המולדת את זכרם של כל אלה מבני העם היהודי שנמלו ומסרו את נפשם, נלחמו ומרדו באויב הנאצי ובעוזריו ולהציב שם וזכר להם, לקהילות, לארגונים ולמוסדות שנחרבו בגלל השתייכותם לעם היהודי".

המסדה הנספה: נא לרשום את שמו של הנספה כבוד האחוז של המסדה, או לא להזכיר	שם משפחה של הנספה: קרביץ		שם משפחה לפני הגיוס: ויניצקי	
	מספר מרשי (דרכה / כינוי): סרגייה		מספר מרשי קודם / אחר: _____	
	מין: ז	תאריך לידה: 1904	גיל בעת המות: 40	
	מקום לידה: סקידפ	מחוז: גרודנו	ארץ: ביילורוסיה	
מקום מגורים קבוע: גרודנו		מחוז: _____		ארץ: ביילורוסיה
מקום מגורים לפני הגירוש: גרודנו		מחוז: _____		ארץ: _____
שם אביו של הנספה (פרטי): חיים		שם משפחה: ויניצקי		
שם אמו של הנספה (פרטי): ציבה		שם לפני הגיוס: דישאקין		
מס' ילדים: שתי בנות אחת נשואה		שם בן/ת הוגג (פרטי): אמיר		שם משפחה לפני הגיוס: הונדרט
מקצוע: _____		מקום עבודה: _____		חבר בארגון / תנועה: _____
אירועים / ומקומות בזמן המלחמה (מצער / גירוש / נסו / מוצה / צעדת מות / מסתור / בריחה / התנגדות / לחימה):				
מקום המות: _____	מחוז: _____	ארץ: _____	תאריך המות: _____	
נסבות המות: _____				
אפי' הת'מ' מצהיר / ה' בזה כי העדות שומרת על פרטיה. נסדה ואמיתות לפי מיטב זיכרונה והסבריו.				
שם פרטי: ליפה	שם משפחה: הונדרט	שם משפחה קודם: קרביץ		
רחוב: קבוץ לוחמי הגיטאות ז.נ. ג'לויץ מערבי	מס' בית: _____	עיר: 25220	מיקוד: _____	
מדינה: ישראל	מס' טלפון: 9933721	הגני ניצול שואה: ב	הקברה (המשפחתית / אחרת) לנספה: _____	
בזמן המלחמה הייתי במוצה במסתור בווהת בדויה / ביערות / במחתרת:				

תחילה: _____ מקום: **קב. לוחמי הגיטאות** תאריך: **12/11/2005**

"ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם... אשר לא יכרת"

דף עד Page of Testimony

דף עד לרישום ההצצה של הנספים בשואה; נא למלא דף עבור כל נספה בנפרד, בכתב ברור ובאותיות דפוס

חוק זיכרון השואה והגבורה-תש"ג 1953 קובע בסעיף מס' 2 כי "תפקידו של יד ושם הוא לאסוף אל המולדת את זכרם של כל אלה מבני העם היהודי שנפלו ומסרו את נפשם, נלחמו ומרדו באויבי הנאצי ובעוזריו ולהציב שם וזכר להם, לקהילות, לארגונים ולמוסדות שנחרבו בגלל השתייכותם לעם היהודי".

המונת הנספה: נא לרשום את שמו של הנספה בצד האחורי של התמונה, נא לא להדביק	שם משפחה של הנספה: קרביץ		שם משפחה לפני הגיושואין: _____	
	באנחת לסיגת: _____		באנחת לסיגת: _____	
תאריך: _____	שם פרטי (חיבה / כינוי): פנדיה	שם משפחה קודם / אחרי: _____	שם משפחה לפני הגיושואין: _____	
	באנחת לסיגת: פנדיה	באנחת לסיגת: _____	באנחת לסיגת: _____	
מקום לידה: גרודנו	מין: ז	תאריך לידה: 1928	גיל בעת המוות: _____	גילית: _____
מקום מגורים קבוע: גרודנו	מחוז: _____	ארץ: בילורוסיה	מקום לידה: גרודנו	
מקום מגורים לפני הגירוש: גרודנו	מחוז: _____	ארץ: _____	מקום מגורים קבוע: גרודנו	
שם אביו של הנספה (פרטי): חיים	שם משפחה: קרביץ	שם לפני הגיושואין: _____		
שם אמו של הנספה (פרטי): סוניה	שם משפחה: _____	שם לפני הגיושואין: _____		
מס' ילדים: _____	מצב משפחתי: רוקה	שם בן/ת הווג (פרטי): _____	שם משפחה לפני הגיושואין: _____	
מקצוע: _____	מקום עבודה: _____	חבר בארגון / תנועה: _____		
אירועים / מסקמות בזמן המלחמה (מצר / גירוש / נס) מחנה צעדת מוות / מסתור / בריחה / התנגדות / לחימה): _____				
מקום המוות: _____	מחוז: _____	ארץ: _____	תאריך המוות: _____	
נסיבות המוות: _____				
אבי הת"מ מצוה"ר / ה בזה כי העדות שמסרתי על פרטיה נכונה ואמינות לפי מיטב ידיעתי והתברר.				
שם פרטי: ליפה	שם משפחה: הונדרט	שם משפחה קודם: קרביץ	שם לפני הגיושואין: _____	
רחוב: ליפא - הגטאות	מס' בית: 7.ג.ג.	עיר: גליצ' סערבי 25220	מיקוד: _____	מקום: _____
מדינה: ישראל	מס' טלפון: 9933721	הגיו ניצול שואה: כן / לא	הקרבה (המשפחתית / אחרת) לנספה: אחות	מקום: _____
בזמן המלחמה הייתי במחנה / במסתור / בווהת בדויה / ביערות / במחנות: _____				

תחילה: _____ מקום: ג.ב. ליפא - הגטאות תאריך: 12/7/2005

"ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם... אשר לא יכרת"

משפחה קטנה:
 מימין: האב חיים
 במרכז: האמור פייג'ה
 משמאל: האם סוניה

מסרה: ס'י סקר
 בשם לוי ה' ה' ה' ה'

שם פרטי: 23220

יד ושם

רשות היכרון לשואה ולגבורה
היכר השמותשאולון לרישום ניצולי השואה
נא למלא באותיות דפוס וכתב ברור
פרטי הניצול לפני ובזמן המלחמה

שם משפחה לפני/ בזמן המלחמה:		קבוצ		שם נעורים:	
שם פרטי לפני/ בזמן המלחמה:		ליפה		תואר:	
מקום לידה (עברית/לועזית):		גרודנו		ארץ: פולין	
שם האב:		חיים		שם האם: סוניה	
שם האשה או הבעל:		גרודנו		שם נעורים: הונדראט אציל	
מקום מגורים לפני המלחמה:		גרודנו		ארץ: פולין	
מקצוע:		גרודנו		חבר בארגון או בתנועה:	
מקום מגורים לפני הגירוש:		גרודנו		ארץ: פולין	
האם היית בגטאות? איזה ומתי?		כן, בגרודנו		1941 - 1943	
האם היית במחנות? איזה ומתי?		לא			
האם היית בזרות בדיה או במסותרי היכן ובאיזה שם?		הייתי בעסטור בכפר קונקולה בשם שלי-ליפה			
האם היית בגסיבות/אירועים אחרים היכן ומתי?		לא			
האם היית בארגון/התארגנות (יודאט, תנועות נוער, מחתרת, פרטיבנס?) היכן ומתי?		לא			
האם נשאת בתפקיד כלשהו היכן ומתי?					
מקום השחרור:		גרודנו		שמות מחנות העקורים:	
להיכן פנית מיד לאחר השחרור?		גרודנו, ביאליסטוק			
מקומות/מחנות בדרך לארץ:		פולין-גודד; אדמטל		שנת עליה: 1950	
פרטי הניצול מעודכנים לתאריך מילוי השאלון. באם הניצול אינו עוד בחיים, נא לרשום כאן את פרטי ממלא השאלון:					
שם משפחה:		הונדרט		שם פרטי: ליפה	
רחוב:		קבוצ פוחטי-הגוסאור; ד.נ.		כניסה: גליל אציל	
עיר:		אזור/מקום:		דירה: 25220	
יחס לניצול (משפחה/אחר):		מקום פטירה:		טל': 9933721	
שם משפחה מעודכן (אחרון) של הניצול:		שם פרטי מעודכן (אחרון) של הניצול:		תאריך פטירה:	

קבוצ פוחטי הגוסאור 12/אוג/2005
 תאריך: 25220-23 אציל גליל
 דאר נע גליל

דפי עד שמילאה לילה הונדרט ליד ושם להנצחת בני

משפחה שנספו: אביה חיים, אמה סוניה ואחותה

פרדז'יה, וכן תצלום של בני המשפחה.

מקור, עברית (דפוס וכתב יד), 5 עמודים

10 באוקטובר 2010

לכבוד:

המחלקה לחסידי אומות העולם

יד ושם

ת.ד. 3477

ירושלים 91034

שלום רב –

שמי לילה הונדרט ואני מבקשת להכיר במשפחה שהצילה אותי ועוד 5 אנשים מבני משפחתי כ"חסידי אומות העולם". אני מגישה מסמך זה לוועדה לחסידי אומות העולם של יד ושם בשמי ובשם בנות הדוד שלי, בלה סרוגו ופולה סולניצקי, אשר סיפורן שלוב בסיפורי. מסמך זה מתאר מזווית הראיה שלי עם תוספות מעדותה של בת דודתי בלה, שמסרה עדות ליד ושם בתאריך 2.7.1991 לגברת תקווה פחל (מספר עדות: 03/6234, קלטת מס' 033C/ 2194)

שם: לילה הונדרט (ויניצקי-קרביץ)

LILA HUNDERT (KRAVIETZ VINIZKI)

ילידת שנת 1932

קיבוץ לוחמי הגטאות, ד.נ. גליל מערבי 22803

טלפון: 9933721-04, פלפון 993721-0544, (דוא"ל של הבת שלי שגר - tshner@gfh.org.il)

מקום מגורים בזמן המלחמה – גרודנה Grodno (אז פולין, היום ביילורוסיה)

שם: בלה סרוגו

BELLA SRUGO VINIZKI

ילידת שנת 1929

"אהוזת נווה חוף", רח' מגילה 30, ד' ר"ה 1177 / 1178

ראשון לציון

פלפון: 5588333-054

מקום מגורים בזמן המלחמה – גרודנה Grodno (אז פולין, היום ביילורוסיה)

פרטים על המצילים:

,Мацкевич Татьяна Петровна
года рождения 1900

Мацкевич Иосиф Епифанович
года рождения 1890

.Гродненская область, Гродненский район, деревня Куколи, дом 3

Гродно -19, 230019

Ул. Белуша, 2-а, кв. 26

Мацкевич Екатерина Ивановна Мацкевич Сергей Лешекевич

00380 Тел. +0152 447371

מקום מגורים בזמן המלחמה – הכפר קונקולה

פרטי ההצלה:

שמי לילה הונדרט ואני חברת קיבוץ לוחמי הגטאות.

נולדתי בשנת 1932 בעיר גרודנו שבפולין להורי חיים וסוניה קרביץ. אימי סוניה הייתה אחותו של דודי, ידידיה ויניצקי, אביהן של בלה ופולה. משפחתי גרה ברחוב בריגיזקה 38 בגרודנו, ומשפחת ויניצקי גרה ברחוב גאנצ'רסקה 29 בגרודנו.

כשפלטו הגרמנים לעיר ב - 1941 הייתי בת 9. משפחתי הועברה לגטו גרודנו, שם גרנו בדירה אחת עם אח של אימי, הדוד ידידיה ויניצקי, ובני משפחתו. גרנו בגטו כשנה וחצי.

אבי עבד בפלוגת עבודה כפועל בנין מחוץ לגטו ושם התיידד עם פולני. במשך הזמן גבר האמון בין אותו פולני לבין אבי והוא ביקש מאבי לגשת אל ידידו הרופא היהודי שגר בגטו ולמסור לו הודעה מפולני אחר שמזמין את הרופא להסתתר בביתו. הפולני רצה להודות בדרך זו לרופא שטיפל בגיסו חולה השתפת והציל את חייו לפני המלחמה. הרופא היה חבר טוב של אבא שלי, גם הוא שמאלני בדעותיו. אבא מסר את ההודעה לרופא אך הרופא סרב לצאת להסתתר בצד הארי כי היה מטופל באם זקנה.

אבי חזר אל הפולני, סיפר את תשובת הרופא ושאל אותו אם יסכים להסתיר ילדה קטנה, לזמן קצר. התוכנית הייתה שאני אסתתר אצל הפולני וכאשר בני משפחתי יברחו מהגטו הם יאספו אותי. הפולני הסכים.

בתחילת שנת 1943 (כנראה תחילת פברואר כי זה היה לפני יום ההולדת שלי שחל ב-23 בפברואר) אטא הלבישה אותי במעיל פרווה וכובע אדום. נפרדתי ממנה ומאחותי והדוד ואבא לקחו אותי אל גדר הגטו. מבעד לפרצה בגדר הם דחפו אותי החוצה. בידי החזקתי פיסת נייר ששימשה סימן היכר. הלכתי אל מקום מסוים בו הייתי אמורה לפגוש את הפולני הגוי אך הוא לא בא. שוטטתי ברחוב עד הבוקר וכשהוא לא

הגיע ניסיתי לחזור לגטו אבל אז ראיתי את אבי שיצא לעבודה. הוא סימן לי בידו שהגוי נמצא לא רחוק משם ואני הלכתי אליו. זו הייתה הפעם האחרונה שראיתי את אבי. הגוי לקח אותי לבית גיסו מאצקביץ' בכפר קונקולה הסמוך לגרודנו. משפחת מאצקביץ' הציגה אותי כבת אחות מגרודנו. בבית היו גם אשתו ובנו שקיבל הוראה לא לספר על בת הדודה מגרודנו.

משפחתי נשארה בגטו ביהוד עם הדוד ובני משפחתו. לפי עדותה של בלה שתי המשפחות, ההורים שלי והמשפחה של בלה, ברחו ולאור בית הקברות של העיר והסתתרו בתוך קבר שהיה מיועד לתשמישי קדושה שנפגמו. הקבר היה מאד גדול וניתן היה להרים את המצבה. הדוד יידיה הרים את המצבה וכל בני המשפחה נכנסו. הם שהו שם כנראה מספר שבועות (אין פרוט מדויק בעדות) ואחד הפולנים שעבד כעבר עם הדוד, השאיר להם ליד אחת המצבות שק תפוחי אדמה וככר לחם ענקית. בלה הייתה יוצאת מהקבר של תשמישי הקדושה פעמיים בשבוע, בלילות, ומביאה את האוכל למשפחה המסתתרת. באחד הימים הבעירו ילדים גויים אש בבית הקברות, מתוך משחק, והאנשים התחילו להיחנק, ויצאו מן הקברים. כך נתפסו בני המשפחה, והובלו לתחנת המשטרה. למזלם לא נגעו בהם עד הבוקר כי ויוו (מפקד הגטו הגרמני) לא היה בעיר. הדוד החליט לברוח עוד באותו הלילה אל היער ולקח עימו את יאנעק (בעלה לימים של פולה). פולה נלקחה עוד בדרך ע"י פולניה שאמרה לה שהיא יפה מדי מכדי למות. לפי העדות של בלה הורי ואחותי ניסו גם לברוח בלילה אבל נתפסו והוצאו להורג. בלה ואימה נמלטו לבית של המשוררת עליוה אוזשקובה.

כחודש ימים אחרי שהגעתי למשפחת מאצקביץ' הגיעה גם פולה, בת דודי, אל בית המשפחה. היא הבטיחה להם שאבא שלה עשיר ושהוא יתן להם יהלומים - והם הסכימו להסתיר אותה. היא סיפרה לי שהייתה אקציבה בגטו (כנראה אקציבה של 11 במרץ 1943 לפי עיון בספר של תקווה פתל "זו לא אותה גרודנה") וכן כל מה שקרה לבני המשפחה.

הדוד יידיה ברח אל היער עם חבר של פולה ביתו יאנעק סולניצקי (לימים בעלה של פולה). בלה (ביתו השנייה) ואימה, הדודה פרידה, הצליחו לברוח מהגטו ולהסתתר בדירת מסתור זמנית של המשוררת עליוה אוזשקובה. שם כבר הסתתרו שני יהודים שהסכימו לצרף את שתי הנשים כי הן הבטיחו להם כסף. ערב אחד שמעה בלה את היהודים מדברים ביניהם ומתכננים להרוג את האם ולברוח עם הבת, ולכן עוד באותו הערב יצאה האם בחשאי מהדירה ורצה אל ביתם ששכן לא רחוק מבית המשוררת. בבית זה גרה עדיין האומנת הפולניה ששמרה על הבית. למחרת בערב שמעה בלה שהיהודים במסתור מתכוונים לפגוע בה והיא ברחת בקפיצה דרך חלון הקומה השנייה. תוך כדי הקפיצה נפצעה אבל הגיע לבית בו היו כבר אימה והאומנת. בעזרת פולני נוסף שחי בגרודנו ששמו היה גרו (Gero) התקיימה תקשורת בין כל בני המשפחה. ההסכם היה שמשאירים דואר בתא הדואר שלו ומושכים משם הודעות. הגייה (גברת מאצקביץ') שבבייתה הסתתרת הייתה הולכת לגרודנו ומשארה מכתבים להורי ולזקנות מכתבים אלי או למאצקביץ'. בדרך זו שיכנעה הדודה את גברת מאצקביץ' לקבל עוד שתיים מבנות המשפחה. האם הובטח לה רכוש המשפחה? האם הובטח לה בית המשפחה לאחר המלחמה? אינני יודעת אך יתכן... ואולי היא חשה כבר מעורבת עמוק בתוך הסכנה כי היו בביתה כבר שתי יהודיות, פולה ואני. כל עוד הייתי לבדי לא הסתתרתו בבור אלא חיות עם בני המשפחה כששערי השחור הובהר לבלונד בעזרת מי חמצן, ועיניי

הכחולות מקלות על יצירת הזהות הפולנית. משהגיע פולה נדרשנו שתינו לבנות לעצמנו בור מסתור. וכך חפרנו בור בתוך חדר השינה של המשפחה. שחררנו קרשים מן הרצפה באורך ששים סנטימטר וחפרנו בעזרת כפות אכילה. את האדמה אספנו כדי שלא יישארו פרוורים ושפכנו אותה לנהר הניימן הסמוך. הגענו לגודל בור שאיפשר לשתינו לשבת מכווצות ושפופות. כשהצטרפו אלינו גם בלה ואימה המשכנו לחפור והגדלנו את הבור. הגענו למצב שבו יכולנו ארבעתנו לשבת בבור זמן ממושך. בלילות היינו יוצאות מהבור וישנות בעלית הגג או בחדר השינה. הדוד ידידיה והחבר של פולה (יאנעק) הסתתרו באותו הזמן ביער וניסו לוודא אם אנחנו אצל משפחת מאצקביץ'. כשנוכחו לדעת שמאצקביץ' חי הניחו שגם אנחנו עדיין שם ויום אחד הם התייצבו בבית המשפחה. גב' מאצקביץ' לא אהבה את העובדה שעליה להסתיר עוד שניים מבני המשפחה (למרות שקיבלה מדי פעם כסף בצורת רכוש שהבאנו מן הפולני שנאות לשמור על רכושנו בזמן המלחמה) אבל מר מאצקביץ' היה כנראה איש טוב. בלשון של בלה בעדות: "ק'זו היה מלאך, מלאך... הוא היה בן אדם זהב", הוא היה קומוניסט, חולה בשחפת פתוחה, ואולי לא חשש לקחת סיכונים כי ידע שימו ספורים. יתכן שגם כאן הבטיח הדוד תמורה כספית או אולי אפילו את הדירה שהייתה למשפחה בגרודנו, אבל מידע מדוייק על כך אין בידינו. מקום המסתור היה עכשיו קטן מדי והגברים חפרו מסתור חדש מתחת לדיר החזירים. שבועות של חפירה בכפות ובעזרת את חפירה עד שנצטר מקום לכולנו. גב' מאצקביץ' לא התייחסה אלינו כל כך יפה ומדי פעם היה עולה המתח בינה לבינינו. לעיתים הייתי הולכת איתה לעיר, בשליחות הדוד, לביתו של אותו פולני שהסתיר בביתו חלק מרכושינו. הייתי נכנסת לדירת המכרים, מקבלת מהם חפצים וכסף ומעבירה לכפר בו הסתתרנו. כך יצאתי מספר פעמים. גב' מאצקביץ' גילתה שיש בגדים יפים בחבילות ולא פעם לקחה בגד לעצמה. כמו כן סחטה מאיתנו כסף. היא גם הייתה אומרת מדי פעם "אני לא יכולה לסבול יותר את ששה היהודים בבית שלי" ואז היינו משחדים אותה בכסף נוסף. שנה שלמה הסתתרנו בבור בדיר החזירים. גב' מאצקביץ' התחילה לעסוק בהברחה ויום אחד נלכדה על ידי המשטרה. היא הצליחה לברוח וכשהגיעה הביתה מבוהלת גירשה אותנו לחורשה. יצאנו בבהלה בלי מזון או שמיכות. בערב חזרה מן המשטרה באה לעיר כדי להחזיר אותנו אליה. נכמרו רחמינו.

בעלה מאצקביץ' התייחס אלינו אחרת: הוא היה אנושי יותר, אבל כיוון שהיה חולה רוב הנטל נפל עליה. אולי זה נתן הסבר נוסף לגבי התנהגותה.

כשהתקרבה החזית אל הניימן היינו עדים להתקפות הגרמנים והרוסים. משפחת מאצקביץ' עזבה את הבית בבהלה כמו כפריים רבים אחרים מפחד הקרבות ויום אחד גילינו שאל הבית נכנסו חיילים רוסים. יצאנו מהבור ביולי 1944. איש לא האמין. ששה יהודים יצאו חיים מבית משפחה אחת. נילקחנו על ידי הצבא וסופחנו ליחידה עורפית. הצבא האדום שוחרר את גרודנה. הייתי בת ששים עשרה.

בתום המלחמה יצאנו מן הבור, חזרנו לגרודנו ואחרי הפגרום בקיילצה ב-1946 החליט הדוד להגר לארגנטינה. הוא מכר את הבית והשתמש בכספו כדי לנסוע לארגנטינה. הוא אימץ אותי כחוק לאחר שהתברר שהורי ואחותי לא שרדו את השואה.

שהייתי בארגנטינה כשלוש שנים ועליתי עם גרעין "דרור" לקיבוץ משמר הנגב. נישאתי למילק הונדרט ואני חברה בקיבוץ לוחמי הגטאות משנת 1957.

בשנת 1995 ביקרתי עם קבוצה מאנשי גרודנו וכן עם בת דודתי בלה בגרודנו, וכן בכפר קונקולה בו הסתדרנו. הגענו אל בית משפחת מאצקביץ' שם גרים היום הנכד ומשפחתו. הבית המקורי נשרף אבל דיר החזירים עדיין נמצא. בבית הקברות מצאנו את הקבר של גב' מאצקביץ' ושל השכן שהיה לימים בעלה השני, לאחר שנפטר בעלה הראשון. מר מאצקביץ' עצמו, שנפטר משפחה בשנת 1945 קבור במקום אחר בגרודנו. הנכד לא ידע שסבו וסבתו היו מעורבים בסיפור הסתרת יהודים ויתכן שהנושא הושתק במשפחה בגלל פחד מהשלטון הקומוניסטי. (מצורף בזאת קטע בן 16 דקות מן הנסיעה לגרודנו בו אני מצולמת בקונקולה, ליד בית משפחת מאצקביץ' וליד קברי המצילים שלי).
הדוד ידידיה שמר עם המשפחה על קשר זמן קצר בלבד אחרי המלחמה, וכשעבר לארגנטינה הקשר נותק. לא ידוע לי למה. אני עליתי לארץ ולא טיפלתי בנושא עד כה.

אני פונה באיחור רב כי הייתה לי התלבטות אם אכן הם ראויים לתואר חסידי אומות העולם. אבל עתה, עם חלוף השנים, אני חשה שאני חבה להם את חיי, והבטחתי לעצמי לנסות לפעול למענם. היה לי קשה לחזור אל הסיפורים מן התקופה והיא אך החלטתי ש"מוטב מאוחר..." , כי אחרי הכול האנשים האלה הצילו ששה יהודים, ששה עולמות מלאים! הם החביאו משפחה שלמה ואותי במשך כשנה וחצי בתוך בור בביתם, בצל הפחד שמה יתגלו על ידי הנאצים. בזכותם ניצלה משפחה שלמה, היחידה שניצלה בשלמותה מגרודנו.

אני ובנות הדוד שלי, בלה ופולה, מאמינות שהצדק חייב להיעשות ואולי תהיה זו תודתנו למשפחה שבזכותה שרדנו.

בברכה

לילה הונדרט לבית קרביץ

קיבוץ לוחמי הגטאות

בלה סרוגו, אחוזת חוף, ראשון לציון

פולה סולניצקי, בואנוס איירס

POLA SOLNICKY

ARROYO 820 PISO 4

CODOCO 1007

BUENOS AIRES

REP. ARGENTINA

TEL: 00541143930927

מסמכים הקשורים לבקשה להעניק לבני משפחת מצקביץ' את תואר

חסידי אומות העולם: בקשה שהוגשה ביום 10/10/2010 על ידי

לילה הונדרט (לבית קרבץ - ויניצקי) ובלה סרוגו (לבית ויניצקי), ובה

מתואר מעשה ההצלה, שקוטלגה במדור לחסידי אומות העולם של יד

ושם בתיק מספר 12054; העלאת הבקשה על ידי חברת הוועדה,

אניה קופאייב (Ania Kupayev); ותמליל הדברים שנאמרו (בתרגום

לרוסית) בטקס הענקת התואר במינסק (Minsk) ביום 19/4/2012.

העתק, עברית ורוסית (דפוס), 9 עמודים

מס' התיק 12054

מצילים: Mackiewicz Kazimierz נפטר ב-1944
 אשתו Tatyana, ילידת 1900 נפטרה
 1973-1891 - Rantsev, Iosif

ניצולים: Winicki, Yedidia נפטר בשנות ה-1970, בארגנטינה
 אשתו Frieda נפטרה ב-1947 בארגנטינה
 בנותיהם: Pola ילידת 1925, לימים Solnicki, מתגוררת בארגנטינה

מוסרת עדות
 Bella, ילידת 1929, לימים Srugo, תושבת ישראל

מוסרת עדות
 אחיינית של ידידיה, Lila Krawiec, לימים Hundert, ילידת 1932 – תושבת
 ישראל – **מוסרת עדות**
 Yanek Solnicki - חבר ואחר כך בעלה של Pola, נפטר בארגנטינה

מי פונה: Lila Hundert ובשם בנות הדוד – בלה ופולה
פרשת הצלה: (לפי דברים של לילה)

בני משפחת Winicki ובני משפחת Krawiec התגוררו בגרודנו – פולין, כיום – ברוס.
 אמה של לילה – סוניה הייתה אחותו של ידידיה ויניצקי, אביהן של בלה ופולה.
 למשפחת ויניצקי היו שלושה ילדים, ולמשפחת קראביץ שתי בנות.
 הגרמנים פלשו לגרודנו ב-23.6.1941, בנובמבר הוקם הגטו, שתי המשפחות עברו לגור
 לשם ביחד. המשפחות גרו בגטו כשנה וחצי.

אבא של לילה, ילידת 1932, עבד כפועל בנין מחוץ לגטו ושם התיידד עם איש פולני אחד.
 כאשר השילוחים מגטו גרודנו למחנות ההשמדה כבר היו בעיצומם, אבא של לילה שאל
 את הפולני אם הוא יסכים להסתיר ילדה קטנה, לזמן קצר. התוכנית הייתה כזאת – לילה
 תסתתר אצל הפולני וכאשר בני משפחתה יברחו מהגטו הם יצטרפו אליה.

בתחילת שנת 1943 אמא של לילה הלבוישה אותה במעיל פרווה וכובע אדום, הילדה
 נפרדה מבני משפחה ואביה יחד עם הדוד לקחו אותה אל גדר הגטו.

בסיועו של אותו הגוי שהיה קרוב משפחה של משפחת מאצקביץ' עברה לילה לבית
 משפחת Mackiewicz, בכפר קונקולה הסמוך לגרודנו. משפחת מאצקביץ' הציגה את
 לילה כבת אחות מגרודנו. ראש המשפחה, קאזימייז' מאצקביץ', היה חולה שחפת. לבני
 הזוג היו כמה ילדים, אבל באותו זמן רק בן אחד היה גר בבית, הוא היה מבוגר מלילה

בשנתיים, אסרו עליו לספר עליה לאיש. בני משפחת Mackiewicz קיבלו את לילה בסבר פנים יפות.

שתי המשפחות היהודיות (ויניצקי וקראביץ) נשארו בגטו עד מרץ 1943 – זמן החיסול. הם ברחו לאזור בית הקברות של העיר והסתתרו בתוך קבר שהיה מיועד לתשמישי קדושה שנפגמו. הם שהו שם מספר ימים, ולבסוף התגלו ע"י ילדים פולנים שהלשינו עליהם לגרמנים. הם נתפסו והובלו לתחנת המשטרה. למזלם לא נגעו בהם כי באותו היום כי מפקד הגטו יה מחו לעיר. הדוד החליט עוד באותו הלילה לברוח לעיר ולקח עימו את יאנעק (בעלה לעתיד של פולה). פולה נלקחה עוד בדרך על ידי פולניה שאמרה לה שהיא יפה מדי מכדי למות. פולה סיפרה ללילה כי הוריה הוחזרו לגטו. לילה יודעת כי הם הגטו הועברו לגטו ביאלסטוק עם אחרוני גטו גרודנו. גורלם אינו ידוע אך לילה משערת שניספו בטרבלינקה.

כחודש ימים אחרי שלילה הגיעה למשפחת מאצקביץ' הגיעה לשם גם פולה. כול זמן שלילה הייתה שם לבדה היא לא הוסתרה בבור. השער השחור שלה הובהר לבלונד בעזרת מי חמצן. כאשר הגיעה פולה ראש המשפחה קיבל גם אותה ברצון רב, אך אשתו חששה ולא הראתה גילויי שימחה. עם זאת היא לא גרשה את הכנות. שתי הכנות חפרו לעצמן בור קטן מתחת לארונית בחדר השינה.

כעבור מספר שבועות גם Frieda ובתה בלה הגיעו לבית משפחת מאצקביץ' ומאוחר יותר הצטרפו לשם גם – דוד של לילי – ידידיה וחבר של פולה – יאנעק. כשהצטרפו הגברים חפרו השישה בור מסתור מתחת לדיר החזירים, בסיוע המצילים. חפירת הבור נמשכה מספר שבועות ושם שהו היהודים המוסתרים ורק בלילות היו יוצאים לנשום ולהתרחץ.

היחסים – בעל הבית התייחס אל היהודים טוב וברחמנות רבה, אך הוא היה איש חולה מאוד, ורוב הנטל בטיפול ביהודים נפל על אשתו. בסוף 1943 מצבו של קזימ'ז' התדרדר מאוד והניצולים פחדו מה יעלה בגורלם אם ימות. השכן של משפחת מצקביץ' – Rantsev, Iosif, המאהב של Tatyana גם היה מעורב בהצלה, מידי פעם הוא הביא להם מזון, מילא משימות.

המקום שוחרר ביולי 1944. היהודים יצאו מהבור. לילה כותבת שאיש לא האמין – ששה יהודים יצאו חיים מבית משפחה אחת! לילה הייתה אז בת 12. הם חזרו לגרודנו ואחרי פוגרום בקיילצה ב-1946, החליט הדוד להגר לארגנטינה. הדוד אימץ את לילה, היא

היתה עם בני משפחתו בארגנטינה שלוש שנים ועלתה לארץ עם גרעין תנועת נוער דרוז לקיבוץ משמר הנגב, נישאה למילק הונדרט ועברה לקיבוץ לוחמי הגטאות ב-1957. הניצולים לא היו בקשר עם המצילים אחרי המלחמה בגלל השלטון הקומוניסטי שלא איפשר זאת. ב-1995 נסעו לילה ובלה לגרודנו, מצאו את הבית שבו הסתתרו ופגשו בנכד של המצילים והתרגשו שהוא לא ידע דבר על ההצלה.

לילה פונה באיחור כי היו לה לבטים בעניין המצילים והיא לא ידעה להחליט אם הם ראויים לתואר. אבל, היום, בחלוף השנים, היא מבינה את הכוחות העל-אנושיים שנדרשו מבני המשפחה המסתירה כדי לעמוד במשימת ההסתרה של 6 נפשות. היא יודעת להודות על האוכל והמסתור שהם סיפקו, להבין את עוצמת הסכנה שלקחו על עצמם, ולקבל את הקשיים שבאו לידי ביטוי לעתים במלים לא נעימות או בכעס. היא חשה שהיא חבה להם את חייה ורוצה להודות להם בדרך כלשהי על סיכון חייהם והצלת המשפחה. אחרי הכל מדובר כאן בששה בני משפחה אחת! לילה, בלה ופולה מאמינות שהצדק חייב להיעשות וזוהי תודתן למשפחה שבזכותה נותרו בחיים.

אין לי ספק שיש כאן מעשה הצלה אקטיבי של יהודים מידי הנאצים וממשתי פעולה אתם.
אני ממליצה להכיר ב..... כחסידים אומות העולם (פוסט מורטם).

בברכה,
אניה קופייב

אורחים יקרים ומשפחת מאצקביץ' האהובה –

היום, 19 באפריל 2012, יום הזכרון לשואה ולגבורה במדינת ישראל, כאשר מוענק התואר חסידי אומות העולם למשפחת מאצקביץ' ע"י יד ושם, המוסד הממלכתי להנצחת השואה של מדינת ישראל, נסגר עבורינו מעגל מאד מאד חשוב.

סבתא-רבא טטינה וסבא-רבא קז'מיץ' היו אנשים יקרים עבור משפחתם אבל עבורינו הם היו האפשרות להתקיים, להיוולד, לחיות כמשפחה. אימא שלנו לילה קרביץ' היתה בת 7 כשפרצה המלחמה ובת 9 כאשר נשלחה מגטו גרודנו להסתתר בביתם של טטינה וקז'מיץ' מאצקביץ'. ההורים הביטו לה שיבואו גם, אבל הם לא הצליחו לצאת מהגטו. הם ואחותה לא שרדו.

אחר כך באו גם בת הדודה פולה ובת הדודה בלה והחבר 'אנק', והדוד ידידיה והדודה פרידה וכולם הסתתרו יחד בבור מתחת לדיר החזירים של משפחת מאצקביץ'. משפחה אחת הצילה 6 נפשות!

והיה שם לשק שהבריח את הנערים שחיפשו יונים כדי שלא יגלו את אימא והמשפחה, ולשק הילד ידע כמה מסוכן להסתיר יהודים אבל הוא הצליח לשמור את הסוד. ויקטרינה שהיום מקבלת את האות בשם המשפחה היא אשתו, והיא גרה באותו מקום בו הם הוסתרו, בכפר קוקלי, אז קונקולה בפאתי גרודנו.

כשהסתיימה המלחמה אימץ הדוד ידידיה את אימא והיא נסעה איתו לארגנטינה, ומשם, לבדה, עלתה לארץ והצטרפה לקיבוץ של ניצולי שואה, קיבוץ לוחמי הגטאות, התחתנה ונולדו אנחנו. אימא שמחה מאד לטכס הזה ומפאת מחלה נבצר ממנה לבוא. לאחרונה חגגנו יחד לאימא יומולדת 180!

היינו שם ביולי האחרון, 2011, במסע משפחתי מאד מרגש. אימא ואנחנו, ארבע הבנות – טלי שלומית אילה ועל. ראינו את הבית, את הנהר אליו שפכו את האדמה כשחפרו את הבור, את המקלחת בה התקלחו בלילות ואת היער הקרוב אליו ברחו בשעת סכנה.. הבית כבר איננו כי נשרף וגם הבור אבל במקומו עומד בית דומה, קטן אבל מלא אור וחום. יקטרינה קיבלה את פנינו בשמחה גדולה וישבנו בביתה הקטן, עם הבת והנכדות וסיפרנו וסיפרנו, ונסינו להבין מה באמת קרה שם.

לא יכולנו להגיע לטכס אבל אנחנו עימכם בכל ליבנו, מודים מעומק הלב למשפחת מאצקביץ', ליד ושם שמצאו אותם ראויים לתואר "חסידי אומות העולם" ולשגרירות במינסק שמקיימת טכס זה.

ברגשי הוקרה עמוקים:

לילה ומשפחתה

בלה ומשפחתה

פולה ומשפחתה

Дэпартамент па архівах і справядзодству
Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь
Дзяржаўная ўстанова
«Нацыянальны гістарычны архіў
Беларусі ў г. Гродна»
(ДУ «НГАБ у г. Гродна»)

Дэпартамент па архівам і делопроізводству
Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь
Государственное учреждение
«Национальный исторический архив
Беларуси в г. Гродно»
(ГУ «НИАБ в г. Гродно»)

12.01.2017 № 3-4/144-218

г. Гродна

Lila Hundert and Tali Shner
Kibbutz Lohamei Hagetaot
2280300 Israel
г. Гродно

Архивная справка.

В документах Государственного учреждения «Национальный исторический архив Беларуси в г. Гродно», в метрической книге Гродненской синагоги Гродненского района Гродненской области за 1932 год имеется запись № 70 о рождении 23 февраля 1932 года в городе Гродно (Grodnie, так в тексте оригинала) младенца женского пола по имени Леа (Lea, так в тексте оригинала) у супругов Хаима Нохумовича Кравца, 1904 года рождения и Сони Хаимовны, урожденной Виницкой, 21 апреля 1904 года рождения (Chaim syn Nochuma Krawiec, ur. w roku 1904 i Soni córki Chaima urodzonej Winickiej 21.IV.1904, так в тексте оригинала).

Основание: Ф. 1842. Оп. 2. Д. 1. Л. 70.

Директор
Государственного учреждения
«Национальный исторический
архив Беларуси в г. Гродно»

Т.Ю.Афанасьева

אישור ארכיוני

במסמכים של ה"ארכיון הלאומי של בלרוס בעיר גרודנו" בספר הקהילות של בית הכנסת של העיר גרודנו, מחוז גרודנו מ-1932 קיים רישום מספר 70 על הולדת תינוקת ב - 23/2/1932 בעיר גרודנו (GRODNIE, לפי המקור) ממין נקבה בשם לאה (LEA לפי המקור) לבני הזוג חיים בן נחום קרביץ יליד 1904 וסוניה בת חיים מבית ויניצקי ילידת 21/4/1904

(Chaim syn Nocuma Kraviec, ur. W rocku 1904 | Soni Corki Chaima urodzonej Winickiej 21/4/1904, לפי המקור)

אישור מהארכיון הלאומי של בלרוס על רישום לידתה של לאה

(23/2/1932) בספר הקהילה של בית הכנסת בגרודנו, בת לבני הזוג

חיים בן נחום קרבץ וסוניה בת חיים לבית ויניצקי. מקור, רוסית

(דפוס), עמוד אחד

адрес адпраўшчыка і індэкс прадпрыемства сувязі

Дзяржаўная ўстанова
"Нацыянальны гістарычны
архіў Беларусі у Г.Гродне"

2018

Каму Lila Glunderst and
Tali Shner

Куды kibbutz kohamei
Hagetaot

2 2 8 0 3 0 0 Israel

Індэкс